

Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Tolstójk, Léo.; oversatte fra russisk af Em. Hansen.

Titel | Title:

Smaafortællinger

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Andr. Schous Forlag, 1889

Fysiske størrelse | Physical extent:

31 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author



L. Tolstóij.

Smaaafortællinger.

Nr. 1-3.

1889.

58.-409.

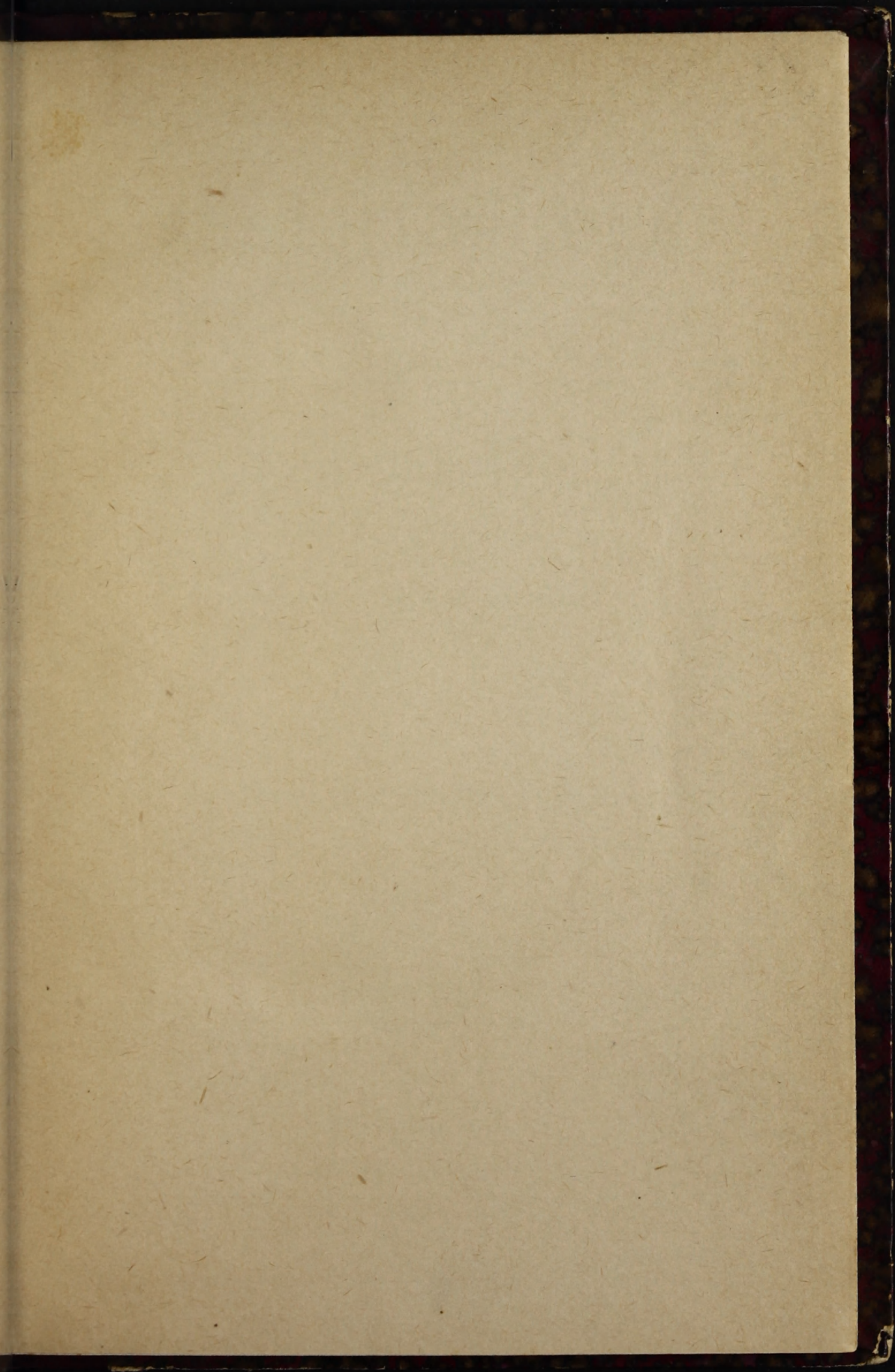
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°



1 1 58 0 8 14354 8

+ REX





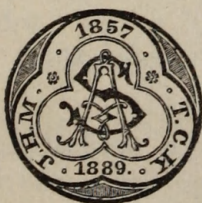
Smaafortællinger

af

Léo Tolstóij.

Oversatte fra russisk af **Em. Hansen.**

Nr. 1. Hvad der holder Folk i Live.



Kjøbenhavn.

Andr. Schous Forlag.

1889.



Vi vide, at vi ere overgangne fra Døden til Livet; thi vi elske Brødrene. Hvo, som ikke elsker sin Broder, bliver i Døden.

(Johannes 1ste Brev III, 14.)

Men den, som haver denne Verdens Gods, og ser sin Broder lide Mangel og lukker sit Hjærte for ham, hvorledes bliver Guds Kjærlighed i ham?

(Smsts. III, 17.)

Mine Børn! Lader os ikke elske med Ord, ej heller med Tunge, men i Gjærning og Sandhed.

(Smsts. III, 18.)

Kjærligheden er af Gud, og hver den, som elsker, er født af Gud og kjender Gud.

(Smsts. IV, 7.)

Hvo, som ikke elsker, kjender ikke Gud; thi Gud er Kjærlighed.

(Smsts. IV, 8.)

Ingen haver nogen Tid set Gud; dersom vi elske hverandre, bliver Gud i os, og hans Kjærlighed er fuldkommet i os.

(Smsts. IV, 12.)

Gud er Kjærlighed, og hvo, som bliver i Kjærlighed, bliver i Gud og Gud i ham.

(Smsts. IV, 16.)

Dersom nogen siger: „jeg elsker Gud“ og hader sin Broder, han er en Løgner; thi hvo som ikke elsker sin Broder, som han haver set, hvorledes kan han elske Gud, som han ikke haver set.

(Smsts. IV, 20.)

I.

Der var engang en Skomager, som havde lejet sig ind hos en Bonde ude paa Landet. Selv havde han hverken Hus eller Jord, men da han sad med Kone og Børn, maatte han se at slaa sig igjennem, saa godt han kunde ved Hjælp af sit Haandværk. Føden var dyr det Aar, og Arbejdet blev kun slet betalt, saa hele Fortjenesten blev spist op. Skomageren og hans Kone havde kun én Pels, som de skiftedes til at gaa med, og den var tilmed saa opslidt, at den hang i bare Laser, saa Skomageren allerede paa andet Aar havde været paa Vejen til at skulle købe Skind til en ny Pels.

Hen i Efteraaret havde han lige faaet samlet nogle Skillinger sammen: tre Rubler laa gjemt hos Konen i Dragkisten, og selv havde han fem Rubler og tyve Kopek til Gode hos Bønderne i Landsbyen.

Saa besluttede han en Morgenstund, at nu skulde han da gaa til Landsbyen og se at faa købt Skind til en Pels. Efter Frokosten iførte han sig Konens vatterede Kofte, tog en Vadmels Kappe oven over, stak Trerubelsedlen i Lommen, og efter endnu at have revet en Kjæp ud af Gjærdet til at støtte sig ved begav han sig paa Vejen, medens han tænkte: „Naar jeg nu faar samlet de fem Rubler sammen hos Bønderne, lægger jeg de

tre Rubler til, som jeg har, og kjøber Skind til en Pels.“

Skomageren naaede omsider Landsbyen og gik ind til en af Bønderne, som var ham skyldig. Manden var ikke hjemme, men Konen lovede, at hun nok skulde sende ham Pengene i Løbet af Ugen. Saa gik Skomageren ind til den næste; men han svor højt og dyrt paa, at han ingen Penge havde, og betalte kun tyve Kopek for det sidste Par Støvler, som Skomageren havde flikket for ham. Denne tænkte nu at tage Skindene paa Borg, men Skindhandleren var af en anden Mening. — Nej, kom først med Pengene, sagde han: — saa kan Du selv vælge Dig, hvilke Skind Du lyster. Jeg skal ikke have noget af at give paa Borg. Jeg véd nok, hvad det vil sige, naar man skal gaa om og kræve ind, hvad man har til Gode.

Saaledes kunde Skomageren nu gaa hjem igjen med uforrettet Sag. Tyve Kopek, som han fik for Støvlerne, han havde flikket, og et Par gamle Filtsko, som en Bonde gav ham hjem med at sy Bagkapper paa, — det var alt, hvad han opnaaede.

Skomageren græmmede sig en Stund, hvorpaa han drak alle tyve Kopek op i Brændevin og begav sig paa Hjemvejen uden Pels. Om Morgen, da han var gaaet hjemme fra, havde det forekommet ham, som om det frøs; nu derimod efter at have faaet Brændevinen til Livs, kunde han godt holde Varmen uden Pels. Han gik støt hen ad Vejen, svingende med Filtskoene i den ene Haand

og hamrende paa de frosne Smaasten med Stokken, som han havde i den anden, medens han underholdt sig med sig selv paa følgende Maade:

— Jeg er nu varm uden Pels. Jeg fik mig en Pægel, og det heder i hele Kroppen, saa det er en Lyst. Paa den Maade hjælper man sig uden Pels. Jeg gaar min Gang og lader fem være lige. Saadan en Karl er jeg! Hvorfor skulde jeg vel tage mig den Sag nær? Jeg skal nok klare mig uden Pels. Om jeg saa aldrig faar en Pels, kan det være mig det samme. Der er kun det ved det, at Konen nu igjen vil gaa og hænge med Næbet. Det er ogsaa en Skam, naar man betænker det rigtigt. Der har man nu gaaet og arbejdet for ham, og saa holder han en hen med Snak. Men vent Du bare! Hvis Du nu ikke bringer Penge, saa tager jeg din Hue i Pant, ja saa min sandten gjør jeg saa! Har man set Mage? At spise en af med tyve Kopek! Hvad gjør man vel med tyve Kopek? Det er jo blot til at drikke op — ikke mere. Det kniber for ham med at slaa sig igjennem, siger han. Men kniber det for ham, saa kniber det vel ogsaa for mig? Han har baade Hus og Jord og Kvæg og det hele; men jeg har ikke andet, end hvad jeg gaar og staar i. Han kan bage Brød af sit eget Mel, men jeg maa købe det, jeg bruger, og hvor jeg saa tager Penge fra, maa jeg ud med tre Rubler om Ugen alene til Brødet. Naar jeg nu kommer hjem, er der ikke en Krumme mer i Huset. Saa maa jeg igjen ud med halvanden Rubel. Derfor vil jeg ogsaa nok bede om at faa, hvad jeg har til Gode.

Skomageren var imidlertid kommen i Nærheden af et lille Kapel, som stod ved Omdrejningen af Vejen, og idet han saa' op, skimtede han noget hvidt bag ved det ene Hjørne af Kapellet. Han saa' nøje til, men det var allerede begyndt at skumre, saa han ikke kunde blive klog paa, hvad det var han saa'. En Sten kunde det ikke være, da han i saa Fald maatte have set den, da han gik forbi her i Morges. Det lignede heller ikke hverken en Ko eller en Hest. Efter Hovedet at dømme, skulde man tro, det var et Menneske. Men nej! Det hvide, han saa', kunde ikke være et Menneske. Og hvad skulde et Menneske ogsaa her og paa denne Tid?

Under disse Betragtninger var Skomageren kommen helt op til Kapellet. Men det var da mærkværdigt! Det var virkelig et Menneske, der sad splinternøgen lænet op ad Væggen uden at røre sig. Mon han var levende eller død? Det gøs i Skomageren, medens han tænkte: „Der har man slaaet et Menneske ihjel, taget Klæderne af ham og ladet ham ligge her. Gik man hen til ham nu, kunde man faa saa meget at svare for, at man siden skulde have ondt ved at rede sig ud af det igjen.“

Skomageren gik forbi, drejede om bag Kapellet og tabte Manden af Syne. Men da han havde gaaet lidt, kunde han dog ikke dy sig for at vende sig om, og saa' nu, hvorledes Manden havde rettet sig i Sædet og lod til at se efter noget. Hvad Skomageren ikke havde været bange før, saa blev han det nu. „Skulde man vende om eller gaa

videre?“ spurgte han sig selv. „Vender man om, kan det gjerne gaa en galt. Hvem kan vide, hvad det er for et Menneske, eller hvad han har gjort, siden det er gaaet ham saaledes? Hvis man nu gaar hen til ham, og han paa én Gang farer op og tager en saadan i Kværken, at man bliver af med Livet med det samme? Skulde han ikke være saa slem endda, kan man faa Mas nok med ham alligevel. Hvad skal man gjøre med ham, nøgen som han er? Man kan da ikke klæde sig selv af og give det sidste bort man har. Gud give, man blot var vel herfra!“

Skomageren gik til og var allerede kommen et godt Stykke fra Kapellet, da Samvittigheden slog ham, og han blev staaende paa Vejen.

— Hvad er det Du gjør, Semjôn? sagde han til sig selv: — Der ligger et Menneske og dør i Nød; men Du bliver bange, gaar forbi. Er Du maaske bleven saa gruelig rig paa én Gang og er bange for, at man skal plyndre Dig for al din Rigdom? Det er ikke smukt af Dig, Semjôn!

Med disse Ord vendte han om og gik hen til Manden.

II.

Da han var kommen nær nok til at tage den ubekjendte nærmere i Øjesyn, viste det sig at være en kraftig bygget pur ung Mand uden Spor af Overlast paa Kroppen; han var kun dygtig forfrossen og forskræmt, og sad lænet op ad Væggen uden at se paa Semjôn, som om han var saa afkræftet, at han ikke engang kunde slaa Øjet op.

Semjôn gik nu tæt op til ham, og i det samme var det som det unge Menneske kom til sig selv igjen. Han vendte Hovedet, aabnede Øjet, og det Blik, hvormed han saa' paa Semjôn, havde noget saa ejegodt ved sig, at Semjôn straks fik ham kjær. Han kastede Filtskoene fra sig, løste Bæltet og tog Kappen af.

— Nu kan det være nok med den Snak, sagde han. — Se Du kommer i Klæderne; men lad det gaa lidt muntert.

Semjôn tog den ubekjendte under Albuen og hjalp ham med at komme op. Den unge Mand rejste sig. Semjôn saa' nu, at baade Arme og Ben vare hele paa ham og kunde ikke noksom glæde sig over hans smukke fine Legeme og det rørende Udtryk i hans Ansigt. Semjôn kastede Kappen over hans Skuldre; men den fremmede kunde ikke faa Hænderne i Ærmegabene. Semjôn hjalp ham, trak Kappen sammen om ham og snørede den fast med Bæltet. Han vilde ogsaa have taget sin gamle forrevne Kaskjet af og givet den til den nøgne; men det blev ham for koldt om Hovedet, og saa tænkte han desuden: „Jeg er saa skaldet som et Æg; men han har en rigtig god Krøltop. Jeg vil hellere give ham Filtskoene paa.“

Han lod den unge Mand sætte sig ned og hjalp ham Filtskoene paa. Da det var besørget, sagde han:

— Saa, Kammerat! Se nu til Du kan røre Lemmerne og blive varm. Hvad disse Historier angaar, saa bliver de nok klaret uden os. Du kan vel gaa?“

Den unge Mand staar og ser paa Semjôn med et rørt Blik, men ude af Stand til at sige et eneste Ord.

— Hvorfor siger Du ikke noget? vedbliver Semjôn: — Vi kan da ikke overvintre her, ved jeg, vi maa se at komme i Hus. Der har Du min Kjæp, tag den og støt Dig ved, hvis Du er svag tilbens. Se nu Du kan røre Dig!

Hermed gik de. Den unge Mand var let i Gangen og fulgte godt med. Undervejs siger Semjôn til ham:

— Hvor skriver Du Dig fra?

— Jeg er ikke her fra Egnen.

— Nej, det kan jeg nok se. Jeg mener, hvordan kom Du til at ligge her ved Kapellet?

— Det har jeg ikke Ret til at sige.

— Man har nok været ond imod Dig?

— Der er ingen, som har været ond imod mig. Det er Gud, som har straffet mig.

— Naturligvis, alting kommer fra Gud; men et Menneske maa dog alligevel have et Sted at ty til. Hvor gjælder Vejen?

— Det er mig det samme.

Semjôn undrede sig: saadan en vakker ung Mand, saa mild i sin Tale og vilde ikke sige, hvem han var. Men saa tænkte han igjen: „Der er saa meget, som man ikke forstaar,“ og sagde:

— Gaa Du nu hjem med mig, at Du i det mindste kan komme lidt til Kræfter.

De nærmede sig imidlertid Huset, hvori Semjôn boede. Den ubekjendte blev ikke bag efter, men vedblev stadig at holde Skridt med ham.

Det tog til at blæse. Semjôn mærkede, hvorledes Vinden trængte op under Skjorten paa ham; Rusen var i Færd med at gaa over, og han begyndte at fryse. Han trak Konens Kofte tættere op om sig og tænkte, medens han gik: „Jo det var en rar Pels jeg fik kjøbt mig dengang. I Stedet for Pelsen, som jeg gik efter, kommer jeg hjem uden Kappe og bringer oven i Kjøbet én med mig fra Landevejen, som ikke engang har Klæderne paa Kroppen. Matröna vil nok ikke rose mig meget for den Forretning.“ Den blotte Tanke om Matröna var nok til at gjøre ham trist til Mode; men idet han saa vendte sig mod sin Ledsager og mindedes det Blik, hvormed denne havde set paa ham ved Kapellet, hoppede Hjertet i Livet paa ham af Glæde.

III.

I Mandens Fraværelse havde Matröna imidlertid gjort alting færdigt i Huset. Hun havde baade hugget Brænde og hentet Vand, givet Børnene at spise, selv spist lidt og overvejede nu blot: om hun skulde lægge Dejg til Aften eller vente med det til om Morgen. Der var endnu en stor Endeskive tilbage.

„Hvis Semjôn har spist til Middag i Landsbyen,“ tænkte hun, „og ikke skal have meget til Aften, saa har vi Brød nok til i Morgen.“

Hun vendte og drejede Brødstumpen i Haanden, medens hun tænkte: „Nej, jeg vil dog ikke lægge Dejg i Aften. Der er kun Mel til

endnu et Brød, Paa den Maade hjælper vi os til Fredag.“

Hermed forvarede hun Brødet og satte sig til at sy en Lap paa Mandens Skjorte, medens hun spekulerede over, hvorledes han nu vel havde baaret sig ad med at købe Skind til Pelsen.

„Blot ikke Skindhandleren har narret ham. Han er saa enfoldig, den kjære Sjæl! Selv bedrager han ingen, men et rent Barn kan løbe af med ham. Otte Rubler er mange Penge. Man kan købe gode Skind til den Pris. Om de ikke er garvede, kan man dog altid faa sig en Pels af dem. Naar jeg tænker paa, hvor haardt vi havde det sidste Vinter uden Pels! Man kunde hverken gaa efter Vand eller nogen Steder. Nu gik han og tog alting med, hvad vi har, saa jeg selv ikke har noget at tage paa. Han maa ellers snart være tilbage. Blot han ikke er gaaet til Kros, det gamle Skind!“

Lige som Matröna tænkte herpaa, knagede det i Trinene paa Trappen, og der var nogen, som gik med Døren. Hun lagde Sytøjet fra sig og gik ud i Forstuen. Der fik hun Øje paa Semjôn og en fremmed Bonde, som fulgte med ham uden Hue og med Filtsko paa Fødderne.

Matröna mærkede straks, at Manden lugtede af Brændevin. „Saa har han dog været til Kros!“ tænkte hun. Men det var endda ikke det værste. Da hun saa, at han var uden Kappe, i den bare Kofte, ingen Indkjøb havde med sig og blot stod dér og ikke vidste, hvad han skulde sige, blev hun først rigtig vred. „Der har han drukket alle

Pengene op," tænkte hun, „sviret og sværmet med denne Landstryger og slæber ham oven i Kjøbet med hjem!"

Hun gjorde Plads for dem og lod dem komme ind i Stuen, hvorpaa hun fulgte bagefter og gav sig til at tage den fremmede i Øjesyn. Det var en bleg og mager ung Mand; Kappen, som han havde paa, var deres; han var uden Hue, og der var ingen Skjorte at se under Kappen. Han stod paa én Plet uden saa meget som at røre sig eller se op. „Det maa ikke være noget godt Menneske, siden han er bange," tænkte Matröna, idet hun med en sur Mine stillede sig hen ved Ovnen og ventede paa, hvad der skulde komme.

Semjôn tog Kaskjetten af og satte sig stille paa Bænken.

— Naa, Metröna, siger han: — giver Du os saa ikke noget at spise?

Matröna mumlede noget imellem Tænderne, men rørte sig ikke ud af Stedet og saa' blot snart paa den ene, snart paa den anden, medens hun rystede paa Hovedet. Semjôn saa' nok, at Konen var ude af sig selv, men der var ikke noget ved det at gjøre; man fik lade som man ikke mærkede det. Han tog den fremmede ved Haanden.

— Sæt Dig ned, min Ven, sagde han: — saa skal vi spise til Aften.

Den fremmede satte sig paa Bænken.

— Har Du maaske ingen Mad lavet? henvendte Semjôn sig igjen til Konen.

— Jo, snærrede Matröna, som nu blev vred for Alvor: — men ikke for Dig. Jeg ser, Du har

ogsaa drukket Forstanden bort. Du gik ud efter en Pels, men kommer hjem uden Kappe og slæber oven i Kjøbet denne nøgne Landstryger med Dig. Jeg har ingen Aftensmad til jer Drukkenboldte.

— Naa, naa, Matröna; lad det nu være godt. Du skulde heller først spørge, hvem Manden er...

— Hvor har Du gjort af Pengene, spørger jeg Dig!

Semjôn tog ned i Lommen efter Trerubelsedlen og lagde den op paa Bordet.

— Her er Pengene. Jeg fik ikke noget hos Trifonov. Han lovede at bringe imorgen.

Matröna blev stadig mere og mere vred paa Manden: han havde ingen Pels kjøbt, givet den sidste Kappe, de ejede til en nøgen Fyr, som ingen kjendte, og trukket ham med hjem.

Hun snappede Sedlen og skyndte sig at gemme den, medens hun brummede:

— Jeg har ingen Aftensmad. Vi kan ikke fore alle de nøgne Drukkenbolte, som driver om paa Landevejen.

— Men Matröna, saa læg dog Baand paa din Tunge! Hør først, hvad man siger Dig...

— Hvad er der at høre paa, hvad en fuld Nar siger! Min Moder havde Ret, da hun ikke vilde have, at jeg skulde gifte mig med Dig. Lær-redet, som hun gav mig, drak Du op; Pengene, Du skulde købe Pels for, drak Du op...

Semjôn vilde forklare sin Kone, at han ialt kun havde drukket tyve Kopek op, vilde fortælle hende, hvor han havde fundet den unge Mand; men Matröna lod ham ikke komme til Orde. Munden

gik paa hende i ét væk, og der var ikke den Ting, som hun jo ikke lod sin Mand høre, lige til hvad der var passeret for ti Aar siden.

Hun var endnu langt fra at være færdig, da hun pludselig fór hen imod Semjôn og snappede ham i Ærmet.

— Hid med Koften! raabte hun: — Det eneste Stykke, jeg havde, kunde Du tage fra mig og lade mig gaa nøgen. Jo, Du er mig en net Karl! Hid med den, siger jeg, gid Du faa en Ulykke!

Semjôn gav sig til at trække Koften af, hvorved Foret kom til at vende ud paa det ene Ærme. Matröna tog et Tag i den, saa det knagede i alle Sømmene, hvorpaa hun rev den til sig, kastede den over Hovedet paa sig og fór hen imod Døren. Hun tog fat i Klinken og skulde lige til at gaa, da hun pludselig betænkte sig og blev staaende. Hun var frygtelig ophidset: hendes Vrede maatte have Luft, men — hun maatte ogsaa have at vide, hvem den fremmede var.

IV.

Hun blev staaende i Døren og sagde:

— Hvis han var et godt Menneske, gik han ikke nøgen; men han har jo ikke saa meget som Skjorten paa Kroppen. Hvis Du havde rent Mel i Posen, sagde Du lige frem, hvor Du har truffet denne Friskfyr.

— Men saa hør dog, hvad jeg har at sige Dig. Allerbedst som jeg gaar, ser jeg ham sidde ved Kapellet nøgen og helt forkommen af Kulde.

Det er ikke Sommerdage nu, at man skulde kunne gaa om og spadserere uden Klæder. Det er Gud selv, som lod mig støde paa ham; han var ellers omkommen, Hvad skulde man gjøre? Der er saa meget, som man ikke forstaar! Jeg gjorde derfor ingen lang Snak, men klædte ham paa og tog ham med. Se nu Du kan faa Ro paa Dig, Matröna! Du har ellers Synd af det. Vi skal ogsaa dø engang.

Matröna skulde lige til at give ondt af sig igjen; men i det samme saa' hun hen paa den fremmede og tav. Han sad stadig i den samme Stilling paa Enden af Bænken uden at røre sig. Hænderne laa foldede i Skjødets, Hovedet havde sænket sig ned imod Brystet, Blikket var fæstet mod Jorden, og kun Munden fortrak sig af og til, som om der var noget, der trykkede ham. Matröna tav.

— Matröna! siger Semjôn til hende: — Er Du da rent gudsforladt?

Ved at høre disse Ord, saa' Matröna endnu engang paa den fremmede, og med ét var Vreden gaaet over. Hun gik hen til Ovnens efter Aftensmaden, fyldte en Skaal med Kvass, og, efter endnu at have bragt Kniv og Skeer, lagde hun det sidste Stykke Brød frem paa Bordet.

— Naa, spis saa, sagde hun.

— Sæt Du Dig her i Hjørnet, Kammerat! sagde Semjôn, idet han rejste sig op og gjorde Plads for den fremmede. Derpaa skar han Brødet i smaa Stykker, kom det i Skaalen, og de gav sig saa til at spise.

Matröna sad imens for Enden af Bordet med

Haanden under Kinden og saa' paa den fremmede. Hun havde ondt af ham og følte Medlidenhed med ham. Den fremmede levede pludselig op; han fortrak nu ikke længer Munden, saa' op paa Matröna og smilede.

Da de havde spist, tog Matröna af Bordet og spurgte imens den fremmede:

— Hvor er Du saa fra?

— Ikke her fra Egnen.

— Men hvordan gik det da til, at Du sad der ved Vejen?

— Det kan jeg ikke sige.

— Hvem har da plyndret Dig?

— Det er Gud, som har straffet mig.

— Og Du laa der nøgen og uden noget som helst!

— Ja, jeg laa der nøgen og stivnet af Kulde. Da kom Semjôn forbi og saa' mig; det gjorde ham ondt for mig; han tog Kappen af, lod mig trække i den og sagde, jeg skulde gaa med ham hjem. Her har Du nu givet mig baade Mad og Drikke og vist mig Deltagelse. Gud lønne jer for det!

Matröna rejste sig og gik hen til Vinduet, hvor hun havde lagt Mandens gamle Skjorte, som hun sad og lappede, da de kom. Hun tog den og gav den til den fremmede. Der kom ved samme Lejlighed et Par gamle Lærredsbenklæder for Dagen, som hun ligeledes gav ham.

— Dér, sagde hun: — Jeg ser, Du har ikke engang Skjorte paa Kroppen. Klæd Dig paa, og læg Dig saa, hvor Du vil, paa Bænken eller paa Ovnen.

Den fremmede tog Kappen af, trak Skjorten paa og lagde sig paa Bænken. Matröna tog Kappen, slukkede Lyset og lagde sig ved Siden af Manden. Hun trak et Stykke af Kappen over sig, men laa længe uden at kunne falde i Søvn. Hun kunde stadig ikke faa den fremmede ud af sine Tanker.

Naar hun mindes, at han har spist det sidste Stykke Brød de havde, og at der i Morgen ikke vil være Føde i Huset, bliver hun saa trist, saa trist til Mode; men naar hun saa mindes, hvorledes han smilede til hende, hopper Hjærtet i Livet paa hende af Glæde.

Matröna laa endnu længe uden at kunne falde i Søvn. Hun mærker, at Semjôn heller ikke sover, men ligger og trækker Kappen til sig.

— Semjôn!

— Hvad vil Du?

— Vi har spist det sidste Stykke Brød, vi havde, og jeg har endnu ikke lagt Dejg. Jeg véd ikke, hvad vi skal gjøre i Morgen. Synes Du ikke, jeg skulde gaa ind til Malánja og bede hende laane os lidt . . .

— Hvis Gud lader os leve, faar vi vel nok det, vi behøver.

Matröna laa lidt uden at sige noget.

— Han ser alligevel ud til at være et godt Menneske. Men hvorfor siger han ikke, hvem han er? begyndte hun paa ny.

— Han kan vel ikke.

— Semjôn!

— Ja!

— Vi giver andre; hvorfor er der saa ingen, der giver os noget?

Semjôn vidste ikke, hvad han skulde svare og sagde kun: — Nu har vi snakket nok.

Derpaa lagde han sig om paa den anden Side og sov ind.

V.

Da Semjôn vaagnede om Morgen, laa Børnene endnu og sov. Konen var gaaet ind til Naboens for at laane Brød, og den fremmede sad paa Bænken i Skjorte og Underbenklæder og saa' opad. Hans Ansigt var endnu mere opklaret, end det havde været den foregaaende Dag.

— Naa, min unge Ven! sagde Semjôn til ham: — Maven vil have Mad, og Kroppen vil have Klæder. Man maa se at ernære sig. Forstaar Du Dig paa at arbejde?

— Nej, jeg forstaar mig ikke paa noget.

Semjôn undrede sig og sagde:

— Naar blot Lysten er der, kan man lære hvad det skal være.

— Jeg vil gjerne arbejde.

— Hvad hedder Du?

— Michael.

— Naa, Michael! Du vil ikke sige, hvem Du er, og det maa blive din Sag; men Føden kan man dog ikke undvære. Hvis Du nu vil gjøre det Arbejde, som jeg giver Dig, saa skal jeg ogsaa nok give Dig Føden.

— Gud lønne Dig for det! Jeg vil gjerne lære. Vis mig blot, hvad jeg skal gjøre.

Semjôn viste ham nu, hvorledes man skulde sy Støvler, og Michael var saa lærenem, at han allerede i Løbet af et Par Dage havde lært at sy saa godt, at man skulde tro, han aldrig i sit Liv havde gjort andet end at sy Støvler. Han var utrættelig ved sit Arbejde, spiste kun lidt, og naar der ikke var noget at gjøre, sad han tavs med opadvendt Blik. Han gik aldrig ud, sagde aldrig et overflødig Ord, og man hørte ham aldrig hverken spøge eller le. Kun en eneste Gang havde man set ham smile, — det var, da Matröna den første Aften han var der i Huset, havde sat Aftensmaden for ham.

VI.

Der gik Dage og Uger og Maaneder, og tilsidst var der gaaet et helt Aar. Michael boede stadig hos Semjôn og arbejdede som sædvanlig. Det hed sig nu vidt og bredt, at ingen kunde sy et Par Støvler saa smukt og solidt som Semjôn's Svend Michael, og der kom Folk langvejs fra for at bestille Støvler hos Semjôn, saa at denne allerede saa smaat begyndte at blive en velhavende Mand.

En Vinterdag allerbedst som Semjôn og Michael sade og arbejdede lød der Bjældeklang udenfor, og en lukket Kane med tre Heste for kom kjørende hen imod Huset. Semjôn og hans Kone saa' ud af Vinduet, og det viste sig, at Kanen holdt lige udenfor. En ung rask Kusk sprang ned fra Bukken

og aabnede Kanedøren. En pelsklædt Herre traadte ud, nærmede sig Huset og gik op ad Trappen. Matröna skyndte sig hen og smækkede Døren op paa vid Gab. Herren maatte bukke sig for at gaa ind ad denne, og da han var kommen vel indenfor og rettede sig i Vejret, naaede han næsten lige op til Loftet og fyldte hele det ene Hjørne af Værelset.

Semjôn rejste sig, bukkede dybt for Herren og kunde ikke noksom undre sig ved Synet af ham. Han havde aldrig før set den Slags Folk. Selv var han mager og afpillet, Michael var ogsaa tynd og spinkel, Matröna var bare Skind og Pen; men denne! Det var jo som et Menneske fra en hel anden Verden: Fjæset rødt og oppustet, Halsen som paa en Tyr, Personen selv som støbt i Jern.

Da Herren havde faaet sundet sig lidt og skilt sig ved Pelsen, satte han sig paa Bænken og sagde:

— Naa, Godtfolk, hvem af jer er saa Skomageren?

Semjôn traadte frem:

— Det er mig, Deres Velbaarenhed!

— Hej, Fédka! raabte Herren til Kusken: — kom her med Varerne!

Kusken sprang ud til Kanen og hentede en lille Bylt, som han gav til Herren. Herren lagde den paa Bordet.

— Løs den op! sagde han til Kusken. Denne gjorde det.

Herren pegede paa Læderet, som laa i Bylten, og sagde til Semjôn:

— Her har Du Materiale, Skomager!

— Javel, Deres Velbaarenhed.

— Ja, men kan Du ogsaa se, hvad det er for Materiale?

Semjôn følte paa Læderet og sagde:

— Materialet er godt.

— Godt, — jo det skulde jeg mene! Du har nok aldrig set saadant Materiale for dine Øjne, dit Fjols. Det er Hamborger Læder; jeg har betalt tyve Rubler for det.

Semjôn blev helt betuttet.

— Nej, hvor skulde jeg have set det, sagde han.

— Nej, det tænkte jeg jo nok. Kan Du paatage Dig at sy mig et Par Støvler heraf?

— Ja, det kan jeg nok paatage mig, Deres Velbaarenhed.

— Saa det kan Du? raabte Herren: — Du skulde blot vide, hvem Du syr for, og hvad det er for Materiale, man giver Dig. Jeg ønsker et Par Støvler, der kan vare et helt Aar, uden at de hverken bliver skjæve eller gaar op i Syningen. Hvis Du kan, saa overtag Bestillingen og skær Læderet til; hvis ikke, saa sig nej, og lad det være som det er. Jeg siger Dig forud: hvis Støvlerne gaar op i Syningen, eller jeg gaar dem skjæve, før Aaret er omme, lader jeg Dig putte i Hullet; hvis de holder Aaret rundt, giver jeg Dig ti Rubler for Arbejdet.

Semjôn havde rent tabt Modet og vidste slet ikke, hvad han skulde svare. Han saa' paa Michael og sagde, idet han stødte til ham med Albuen:

— Skal man saa overtage det?

Michael nikkede med Hovedet, som om han vilde sige: overtag kun Arbejdet.

Semjôn fulgte hans Raad og paatog sig at sy

et Par Støvler, der kunde vare et helt Aar uden at blive skjæve eller gaa op i Syningen.

Herren raabte til Kusken, at han skulde tage den venstre Støvle af; da det var gjort, holdt han Foden frem og brølte:

— Tag Maal!

Semjøn tog en lang Strimmel Papir, foldede den sammen, og efter at have tørt sine Hænder godt af i Skjødskindet for ikke at smuske Herrens fine Strømper, lagde han sig paa Knæ og gav sig til at tage Maal. Semjøn maalte Herrens Fod i Længden og over Vristen, men da han kom til Læggen, viste Papiret sig at være for kort. Læggen var saa tyk som en Bjælke.

— Se til, at Du ikke gjør dem for smalle i Skaffet! raabte Herren.

Semjøn maatte sy et Stykke Papir til paa Maalet for at kunne naa at spænde om Læggen. Herren sad imens og vrikkede med Tæerne i Strømpen, medens han saa' sig om Stuen; hans Øje faldt da paa Michael.

— Hvad er han dér for en? spurgte han Semjøn.

— Han dér? Det er ham, der skal sy Støvlerne.

— Se til, Du, sagde Herren til Michael, at Du syer dem saaledes, at de kan holde et Aar.

Semjøn vendte sig om imod Michael og saa', hvorledes denne sad og stirrede paa Herren, uden dog at se paa ham, idet hans Blik gik hen over ham til Krogen af Stuen, som om noget derhenne kunde have tiltrukket sig hans Opmærksomhed.

Allerbedst som han sad og stirrede, gav han sig til at smile, og hans Ansigt fik som et forklaret Skjær.

— Hvad sidder Du dér og griner ad, Dit Tossehoved! Sørg heller for, at Støvlerne kan blive færdige, som man har sagt Dig.

— Støvlerne skal blive færdige i rette Tid.

— Lad mig se det! sagde Herren, idet han trak Støvlen paa.

Kusken hjalp ham i Pelsen, hvorpaa han begav sig hen imod Døren; men idet han gik ud, glemte han at bukke sig og rendte Panden imod Dørkarmen. Han bandte og skjældte, medens han gned sig med Haanden paa Panden, hvorpaa han gik ud, satte sig i Kanen og kørte bort.

Da han var kjørt, sagde Semjôn:

— Han har jo en Pande som af Flintesten. Om man slog paa den med en Tyrekølle, slog man ham dog ikke ihjel. Han render Dørkarmen ind med Hovedet, uden at det gjør ham det allermindste.

— Ja, sagde Matröna: — med det Liv, som de Folk fører, kan de nok være ved Huld. Det er jo det bare Jern og Staal. Saadan en kan jo Døden ikke faa Bugt med!

VII.

— Blot vi ikke maa komme galt afsted med den Bestilling, som vi her har overtaget! sagde Semjôn til Michael: — Det er dyrt Materiale, og Herren er svært kort for Hovedet. Man maa være meget forsigtig. Hør, Michael, Du har bedre Øjne

end jeg og er lettere paa Haanden; tag Du Maalet og skær Læderet til, saa skal jeg siden sy Skafterne.

Michael adlød, tog det dyre Materiale, bredte det ud paa Bordet og begyndte at skære til. Matröna stod og saa' paa det og kunde ikke noksom undre sig over, hvad det var han foretog sig. Skjøndt hun ikke forstod sig meget paa Skomagerarbejde, kunde hun dog se, at det ikke var Støvler, han skar til, men Sko eller saadan noget. Hun skulde lige til at sige det; men saa tænkte hun ved sig selv: „Jeg har vel ikke forstaaet, hvorledes de Støvler skulde sys til Herren; det véd Michael bedre; jeg vil ikke blande mig i det.“

Michael var nu færdig med at skære til og begyndte at sy. Matröna, som stadig holdt Øje med ham, saa' nu tydelig, at det ikke var Støvler han syede; men hun lod ham alligevel sy og sagde stadig ikke noget. Ved Middagstid rejste Semjôn sig op fra sit Arbejde og saa' nu, at Michael havde syt et Par Ligsko *).

Semjôn havde nær tabt baade Næse og Mund. „Men hvad er dog det?“ tænkte han. „Nu har Michael arbejdet et helt Aar for mig og aldrig forset sig det mindste, og saa gaar han paa en Gang hen og gjør saadan en Ulykke! Herren bestilte et Par solide Støvler, og han har syt et Par Ligsko og spoleret Materialet. Hvordan skal

*) I Rusland, hvor Ligene som oftest begraves fuldt paaklædte, benyttes i Reglen ved disse Lejligheder et særegent Slags Fodtøj af en billigere Sort end sædvanlig. O. A.

jeg nu klare det med Herren? Saadant Læder er jo ikke til at faa.“

— Hvad er nu det, Du har gjort der, Du kloge Hoved? sagde han til Michael: — Du gjør mig jo rent ulykkelig. Herren har bestilt sig et Par Støvler, og hvad er det Du har lavet?

Lige som Semjôn saaledes skulde til at vise Michael til Rette, var der nogen, som dundrede paa Døren. Begge saa' ud af Vinduet og fik Øje paa én, der var kommen ridende og nu stod og bandt Hesten fast udenfor. Døren blev lukket op, og ind traadte den samme unge Fyr, som havde været der om Morgenens med Herren.

— Goddag!

— Goddag! Hvad godt?

— Jeg kommer fra Fruen i Anledning af Støvlerne.

— Skulde Du spørge om Støvlerne var færdige?

— Nej, Herren bruger ingen Støvler mere dengang. Han er salig hensovet.

— Hvad siger Du?

— Han naaede ikke engang at komme hjem, men døde undervejs i Kanen. Da vi vare kjørte hen for Døren, og jeg skulde til at hjælpe ham ud, laa han dér helt stiv og saa død som en Sten. Vi havde nær aldrig faaet ham halet ud af Kanen. Fruen sendte mig saa tilbage og sagde: „Sig til Skomageren, at der har været en Herre idag og bestilt et Par Støvler og selv bragt Læder med. Sig ham, at det nu kan være det samme med Støvlerne, og at han bare i en Fart skal sy et

Par Ligsko af Læderet. Vent saa længe, til Du kan faa dem med Dig tilbage. Se det var den Besked jeg fik, og her er jeg nu.“

Michael samlede Resterne af Læderet og rullede det sammen i en Tut; derpaa tog han de færdige Ligsko, og efter at have smækket dem imod hinanden og tørret dem af med Skjødskindet, rakte han dem til Knøsen.

— Farvel, Godtfolk, og lev vel! sagde denne, idet han tog Skoene og gik.

VIII.

Der gik endnu et Par Aar. Michael boede allerede paa sjette Aar hos Semjôn; men han var stadig den samme. Han gik ingen Steder, talte kun lidt, og havde i al den Tid kun smilet to Gange: den Gang Matröna havde sat Aftensmaden for ham, og da Herren havde været der. Semjôn kunde ikke noksom glæde sig over sin Svend. Han spurgte nu aldrig mere om, hvor han var fra og frygtede kun for ét: at Michael skulde forlade ham.

En Dag, da Semjôn og Michal efter Sædvane sad og arbejdede hver ved sit Vindu, medens Matröna var beskjæftiget ved Ovn, og Børnene løb og legede om Bænken, blev en af Drengene pludselig staaende ved Michaels Stol og raabte, medens han, støttende sig paa Skulderen af ham stod og saa ud af Vinduet:

— Michael, se engang! Der er en Kjøbmands-

kone med to Smaapiger, som skal ind til os. Den ene af dem er halt.

Da Michael hørte disse Ord, holdt han pludselig op at arbejde, vendte sig om imod Vinduet og saa' ud paa Gaden.

Semjôn maatte undre sig. Ellers saa' man aldrig Michael kigge ud af Vinduet, og nu havde han pludselig faaet travlt med at se efter noget paa Gaden. Hvad kunde vel det være? Semjôn saa' ogsaa ud; jo, det var virkelig som Drengen havde sagt: en velklædt Kone med to Smaapiger ved Haanden i Pelse og med Tørklæder over Hovedet kom gaaende op imod Huset. Smaapigerne lignede hinanden som to Draaber Vand, og det eneste, hvorpaa man kunde skjelne dem fra hinanden, var, at den ene af dem havde et daarligt Ben, saa hun haltede lidt.

Konen gik op ad Trappen og ind i Forstuen, fandt Klinken og aabnede Døren. Hun lod Smaapigerne gaa foran og fulgte selv bag efter.

— Helsen og Sundhed, Godtfolk! sagde Konen.

— Velkommen til Huset! Hvad godt?

Konen satte sig ved Bordet, medens Smaapigerne trykkede sig ind til hende, øjensynlig bange for de fremmede Mennesker.

— Jeg skulde have syt et Par Lædersko til hver af Smaapigerne, som de kan gaa med til Foraaret.

— Meget vel. Vi har rigtig nok aldrig før syt Børnefodtøj; men det siger ikke noget. Michael skal nok være Mand for at besørge det Stykke Arbejde.

Med disse Ord vendte Semjôn sig om imod Michael, der havde lagt Arbejdet fra sig og ufravendt sad og stirrede paa Smaapigerne. Semjôn undrede sig igjen over ham. Det var vel et Par søde velsignede Smaapiger, og de var rigtig net klædte, men Semjôn kunde dog alligevel ikke begribe, hvorfor Michael sad og saa' saa vist paa dem, som om han skulde kjende dem.

Stadig ude af Stand til at komme sig af sin Forundring gav Semjôn sig i Snak med Konen. Da han var kommen overens med hende om Prisen for Skoene og skulde til at tage Maal, satte Konen den halte lille Pige op paa Skjødets af sig og sagde:

— Tag De kun to Maal af hende her, og sy én Sko til den daarlige Fod og tre til den sunde. De har begge akkurat lige store Fødder. Det er Tvillinger.

Semjôn tog Maal og sagde med et Blik paa den halte:

— Hvordan er hun bleven halt, den rare lille Pige? Eller har hun været det fra Fødslen af?

— Nej, det er Moderen, som har ligget hende halt.

Matröna, som var bleven nysgjerrig efter at erfare, hvem Konen var, og hvem der var Moder til Børnene, blandede sig nu i Samtalen.

— Er Du da ikke deres Moder? spurgte hun Konen.

— Nej, kjære, jeg er hverken Moder til dem eller i Familie med dem. Det er fremmede Folks Børn, som jeg har taget til mig.

— Fremmede Folks! Og saa gjør Du dog saa meget af dem!

— Ja, hvor kan jeg vel andet? Jeg har selv opammet dem. Mit eget Barn har Vorherre taget; men det gjorde mig dog ikke saa ondt for det, som for disse to her.

— Men hvis er de da?

IX.

Konen, der nu havde faaet Munden paa Gang, gav sig da til at fortælle som følger:

— Det kan vel være seks Aar siden. I én og samme Uge blev de to smaa forældreløse. Faderen blev begravet om Tirsdagen, og om Fredagen døde Moderen. Jeg var dengang nylig bleven gift, og min Mand havde en lille Bondegård, som stødte op til deres. Vi var Naboer og saa' hinanden daglig. Faderen levede af at gaa paa Skovhugst. Saa skulde der hænde den Ulykke, at der en Dag faldt et Træ om paa ham og slog ham fordærvet. Han opgav Aanden, lige som man havde faaet ham bragt hjem, og i samme Uge nedkom Konen med Tvillinger, disse to Smaapiger, som I ser her. Der var kun Fattigdom og Elendighed i Huset, og den stakkels Kone havde ikke et Menneske til at hjælpe sig. Ene var hun ved Nedkomsten, og ene var hun, da hun døde. Om Morgenens, da jeg kom ind og vilde se til hende, var hun allerede kold og stiv, den Stakkel. I Dødskampen havde hun lagt sig over den ene af Pigerne — hende her — og vredet Foden skæv paa hende. Huset blev

hurtig fuldt af Folk, Liget blev vasket og klædt, der blev lavet en Kiste, og den døde blev begravet, — altsammen ved Hjælp af gode Mennesker. Nu var Smaapigerne alene tilbage. Hvor skulde man gjøre af dem? Min lille Dreng var dengang først paa ottende Uge; jeg var den eneste af Konerne i Nabolaget, som gav Bryst, og saa tog jeg de smaa til mig saa længe. Bønderne kom sammen og brøderes Hoveder med, hvor man skulde gjøre af dem; men da de havde snakket længe op og ned, sagde en af dem til mig: „Hør véd Du hvad, Marie, tag Du nu foreløbig Tøsene hjem til Dig, saa skal vi nok tænke nærmere over den Sag og se, hvad der er at gjøre.“. Jeg tog straks den raske af dem og lagde hende til Brystet; men den anden lod jeg ligge. Jeg troede ikke, hun skulde have levet. Men saa tænkte jeg igjen: hvorfor skal det uskyldige Væsen gaa til Grunde? det begyndte ogsaa at gjøre mig ondt for hende, og saa ammede jeg dem alle tre, baade de to fremmede og mit eget. Jeg var dengang ung og stærk, havde sund og kraftig Føde, og Gud gav mig saa fuldt op af Mælk, at de smaa tidt ikke engang kunde faa Ende paa det altsammen. Saadan kunde jeg sidde med to ved Brystet, medens den tredje ventede. Lige saa snart en faldt fra, tog jeg saa straks den tredje. Ak ja! Gud føjede det saaledes, at mens jeg fik disse to paa Benene, begravede jeg Aaret efter mit eget Barn. Flere Børn gav Han os ikke. Ellers har min Mand og jeg stadig havt Lykken med os. Vi bor nu her hos Mølleren. Min Mand har god Fortjeneste, og det gaar os rigtig godt.

Men Børn faar vi ikke, saa jeg véd ikke, hvorledes jeg skulde holde det ud, hvis jeg ikke havde disse to kjære Smaapiger. Hvor kan jeg saa vel andet end at holde af dem? Jeg har ingen bedre Glæde i Verden.

Konen tav. Med den ene Haand trykkede hun den halte lille Pige ind til sig, medens hun med den anden aftørrede Taarerne, som vædede hendes Kinder.

Matröna sukkede dybt og sagde:
— Det er dog sandt, det gamle Ord: „Man kan undvære baade Fader og Moder; men Gud kan man ikke undvære.“

Allerbedst som man sad og talte sammen paa denne Maade, oplystes pludselig hele Stuen som af Skinnet af et Kornmod henne fra det Hjørne, hvor Michael sad. Alle vendte Hovederne om imod ham, og dér sad han med Hænderne foldede i Skjødets, med Blikket rettet mod Himlen og et Smil om Munden.

X.

Saa snart Konen var gaaet med Smaapigerne, rejste ogsaa Michael sig op fra Stolen, lagde Arbejdet til Side, tog Skjødskindet af, bukkede for Husbonden og Madmoderen og sagde:

— Farvel, I gode Mennesker! Gud har tilgivet mig. Saa tilgiv I nu ogsaa mig.

Semjôn og Matröna saa' med Undren, hvorledes det lyste af ham ved disse Ord. Semjôn rejste sig, bøjede sig dybt for Michael og sagde:

— Jeg ser Michael, at Du ikke er nogen simpel Mand, og jeg kan hverken holde Dig tilbage eller forlange Regnskab af Dig. Der er kun én Ting jeg vil bede Dig om at sige mig. Hvad betyder det, at den Gang jeg fandt Dig og bragte Dig i Hus, var Du mørk og sørgmodig; men i det Øjeblik Konen satte Aftensmaden for Dig, smilede Du ad hende, og dit Ansigt klarede op med hver Dag, der gik? Saa da Herren kom og bestilte Støvler, smilede Du for anden Gang og dit Ansigt klarede endnu mere op, og nu da Konen kom med Smaapigerne, smilede Du for tredje Gang og blev ligesom helt forklaret. Sig mig, Michael, hvad er det for et Lys, som udgaar fra Dig, og hvorfor smilede Du tre Gange?

Michael svarede:

— Det Lys, som udgaar fra mig, kommer af, at jeg har været straffet, og at Gud nu har tilgivet mig. Naar jeg smilede tre Gange, saa var det fordi jeg skulde lære tre Guds Ord, som jeg nu har lært. Det første Ord lærte jeg den Gang din Kone ynkedes over mig, og det var første Gang jeg smilede. Det andet Ord lærte jeg den Gang den rige Mand kom og bestilte Støvler, og da smilede jeg anden Gang. Nu, da Smaapigerne var her, lærte jeg det tredje Ord og smilede for tredje Gang.

Semjôn vedblev:

— Sig mig, Michael, hvorfor straffede Gud Dig? og hvad er det for tre Guds Ord, at jeg ogsaa kan lære dem.

Michael svarede:

— Gud straffede mig fordi jeg var ulydig imod

Ham. Jeg var en himmelsk Engel og viste Ulydighed imod Gud.

Jeg var en himmelsk Engel, og Gud sendte mig ned til Jorden for at kræve en Kvindes Sjæl. Jeg svævede paa min Vinge ned til Jorden, og der saa' jeg en Kvinde ligge syg i Barnsnød. Hun blev forløst med Tvillinger, to smaa Piger. De smaa laa og kravlede om Moderen; men selv var hun for svag til at kunne lægge dem til Brystet. Da fik hun Øje paa mig. Hun forstod, at det var Gud, der havde sendt mig efter hendes Sjæl. Hun brast i Graad og sagde: „Guds Engel! Man har lige begravet min Mand. Et Træ faldt ned over ham i Skoven og slog ham ihjel. Jeg har hverken Forældre eller Søskende eller nogen, som kan tage sig af de smaa faderløse; o, lad mig leve, at jeg maa kunne føde og opfostre mine stakkels Glutter til de kan hjælpe sig selv. Børnene kan jo dog ikke undvære Fader og Moder.“

Jeg gav efter for hendes Bøn, lagde den ene af de smaa Piger til hendes Bryst, den anden i hendes Arm og fløj op til Himlen. Jeg nærmede mig Herren og sagde: „Jeg kunde ikke kræve Kvindens Sjæl. Faderen var bleven slaaet ihjel af et Træ i Skoven, Moderen blev forløst med Tvillinger og bad saa bønlig for sig, at det maatte røre en Sten. O, lad mig leve! sagde hun, at jeg maa kunne føde og opfostre mine stakkels Glutter til de kan hjælpe sig selv. Børn kan jo dog ikke undvære Fader og Moder. Jeg krævede ikke Kvindens Sjæl.“ Men Herren sagde: „Gaa og kræv hendes Sjæl. Saa vil Du lære tre Ord, lære:

hvad der bor i Folk, hvad der ikke er Mennesket givet og hvad der holder Folk i Live. Naar Du har lært det, vender Du igjen tilbage til Himlen.“ Jeg fløj tilbage til Jorden og krævede Kvindens Sjæl.

Smaaglutterne slap Brysterne, Moderen sank livløs om i Sengen, og det døde Legeme trykkede Foden skæv paa den ene af Smaapigerne. Jeg svang mig op over Landsbyen for at bringe Sjælen til Gud; men Vinden greb mig, Vingerne hængte, faldt af, og Sjælen fór ene til Gud, medens jeg dalede ned paa Jorden ved Vejen.

XI.

Nu forstode Semjôn og Matröna, hvem de havde givet Klæder og Føde, hvem der havde bôt hos dem, og de græd af Angst og Glæde.

Englen vedblev:

— Der stod jeg nøgen og ene paa Marken. Jeg havde aldrig før kjendt til Menneskenes Nød, aldrig vidst hverken af Kulde eller Sult at sige, og nu var jeg selv bleven et Menneske. Jeg begyndte snart at lide baade af Sult og Kulde og vidste slet ikke, hvad jeg skulde gjøre. Paa Marken fik jeg Øje paa et lille Kapel, der var bygget til Guds Ære; jeg gik hen til det lille Hus og tænkte at finde Ly i det; men Døren til Kapellet var lukket i Laas, og man kunde ikke komme ind. Saa satte jeg mig ned bag ved Kapellet for at være i Læ for Vinden. Det blev Aften. Hungeren tog til, jeg var stiv af Kulde, hele mit Legeme værkede.

Pludselig hører jeg nogen komme gaaende henad Vejen. Det var en Mand, der gik med et Par Sko i Haanden og talte med sig selv. Det var den første dødelige, hvis Ansigt jeg havde set siden jeg var bleven Menneske, og jeg blev saa forfærdet ved Synet af dette Ansigt, at jeg vendte mig bort fra det. Imens hører jeg, hvorledes dette Menneske gaar og taler med sig selv om, hvorledes han til Vinteren skal dække sit Legeme mod Kulden og hvorledes han skal skaffe Føden til Kone og Børn. Ved at høre ham tale saaledes tænkte jeg: „Jeg forgaar af Sult og Kulde, og her kommer et Menneske, som ikke har Tanke for andet end, hvorledes han skal skaffe en Pels til sig og Konen og faa Føden til Kone og Børn. Han kan umulig hjælpe mig.“ I det samme fik han Øje paa mig; men ved Synet af mig rynkede han Panden, hvorved han kom til at se endnu frygteligere ud end før, og gik videre. Fortvivlelse greb mig. Paa en Gang hører jeg, at han vender tilbage. Jeg saa' op og kunde ikke kjende ham igjen. Før var det Døden jeg havde set i ham, nu var han paa en Gang bleven et levende Menneske, og jeg kjendte Gud i ham. Han klædte mig, tog mig med sig og førte mig hjem til sit Hus. Da vi naaede Huset, kom en Kvinde os imøde og talte til os. Kvinden var endnu forfærdeligere end Manden havde været; hvert af hendes Ord aandede Død og Fordærv, og jeg var nærvæd at omkomme af Ligstanken, hvorved hun fyldte Stuen. Hun vilde have jaget mig ud i Kulden, og jeg vidste, at hun vilde dø, hvis hun gjorde det... Pludselig mindede Manden hende

om Gud, og med èt var hun helt forandret. Da hun satte Aftensmaden frem for os og selv sad og saa' paa mig, var det ikke mere Døden jeg saa' i hende, hun var bleven levende, og jeg kjendte Gud i hende.

Jeg mindedes det første Guds Ord: „Du vil lære, hvad der bor i Folk.“ Jeg havde lært, at der bor Kjærlighed i Folk; jeg glædede mig over, at Gud allerede havde begyndt at aabenbare mig, hvad han havde lovet, og jeg smilede for første Gang. Men jeg havde endnu ikke lært alt; jeg forstod endnu ikke, hvad der ikke er Mennesket givet, og hvad det er, som holder Folk i Live.

Aaret efter at jeg var kommet til at bo hos jer, kom der saa en Mand, der bestilte sig et Par Støvler, som kunde vare et helt Aar uden at blive skæve eller gaa op i Syningen. Jeg saa' op paa Manden, og pludselig fik jeg Øje paa Dødens Engel, som stod lige bag ved ham. Ingen uden jeg saa' Englen; men jeg kjendte ham og vidste, at før Sol gik ned, vilde han komme efter den rige Mands Sjæl. Og jeg tænkte ved mig selv: „Mennesket forsyner sig for et helt Aar og véd ikke, at han ikke skal leve til i Aften.“ Jeg mindedes nu det andet Guds Ord: „Du vil lære, hvad der ikke er Mennesket givet.“

Hvad der bor i Folk, vidste jeg allerede. Nu lærte jeg, hvad der ikke er Mennesket givet. Det er ham ikke givet at vide, hvad der tjener til hans Legemes Behov. Jeg smilede nu for anden Gang. Jeg glædede mig over at se min Medengel, og at Gud aabenbarede mig sit andet Ord.

Endnu forstod jeg ikke alt; jeg forstod endnu ikke, hvad det er, som holder Folk i Live. Jeg ventede og ventede, at Gud skulde aabenbare mig det tredje og sidste Ord. I Løbet af det sjette Aar kom Konen med de to smaa Tvillingesøstre; jeg kjendte dem igjen og erfarede nu, hvorledes disse smaa Piger vare blevne holdt i Live. Jeg erfarede det og tænkte ved mig selv: „Moderen bad for Børnene, og jeg troede hende, jeg troede, at Børn ikke kunde undvære Fader og Moder, og her havde en fremmed Kvinde opammet dem ved sit Bryst og opfostret dem.“ Da jeg saa' hendes Taarer, saa', hvor øm denne Kvinde var over fremmede Folks Børn, da saa' jeg ogsaa, at Gud var levende i hende, og forstod, hvad det er som holder Folk i Live. Jeg indsaa', at Gud havde aabenbaret mig det tredje og sidste Ord, og jeg smilede for tredje Gang.

XII.

Michael stod der nu igjen som en Engel straalende af Lys, saa Øjet ikke kunde udholde at se paa ham, og han tog til Orde med en Stemme, der lød som en Røst fra Himlen:

— Jeg erfarede, at det, der holder Folk i Live, ikke er Bekymring for sig selv, men Kjærlighed til Næsten.

Det var ikke Moderen givet at vide, hvad der tjente til hendes Børns bedste. Det var ikke den rige Mand givet at vide, hvad der tjente til hans eget bedste. Og det er ikke noget Menneske givet

at vide, om det er Støvler til en levende eller Ligsko til en død, som vil tjene ham bedst inden Aften.

Hvis jeg holdt Livet oppe, medens jeg var Menneske, saa var det ikke fordi jeg sørgede for mig selv, men fordi der boede Kjærlighed i den fremmede Mand, som kom forbi mig paa Vejen, fordi han og hans Hustru ynkedes over mig og fik mig kjær. Hvis de forældreløse holdt Livet oppe, var det ikke fordi Bønderne sørgede for dem, men fordi der boede Kjærlighed i den fremmede Kvindes Hjærte, saa hun ynkedes over dem og fik dem kjær. Og det, der holder Folk i Live, er ikke, at de sørge for sig selv, men at der bor Kjærlighed i Mennesker.

Jeg vidste, at Gud har givet Menneskene Livet og vil, at de skal leve; men der var noget, som jeg ikke vidste, og som jeg nu først forstod.

Jeg forstod, at Gud ikke vilde, at Menneskene skulle leve adskilte hver for sig, og at han derfor ikke aabenbarede dem, hvad hver især har nødig; han vilde, at de skulde leve tilsammen med hinanden og aabenbarede dem derfor, hvad alle har nødig en som alle og alle som en.

Jeg forstod nu, at det kun synes Folk, at det, der holder dem i Live er Bekymring for dem selv og ikke Kjærlighed til Næsten. Den, som er i Kjærlighed, er i Gud og Gud i ham, fordi Gud er Kjærlighed.

Her istemte Englen en Lovsang til Herrens Ære, og Hyttens Vægge rystede ved hans Stemme. Loftet aabnede sig, og der stod en Ildsøjle fra

Jorden op til Himlen. Semjôn, Matröna og Børnene knælede med Ansigterne mod Jorden. Der skjøde Vinger ud fra Englens Ryg, og han hævede sig paa dem til Himlen.

Da Semjôn paa ny løftede Hovedet og saa' sig om, stod Hytten der som tilforn; men foruden ham og hans Familie var der nu ingen andre tilbage i Stuen.

Smaafortællinger

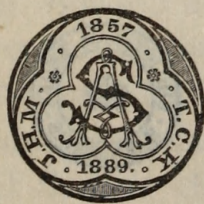
af

Léo Tolstóij.

Oversatte fra russisk af **Em. Hansen.**



Nr. 2. **Gudsønnen.**



Kjøbenhavn.

Andr. Schous Forlag.

1889.

Småstøttinger

af den danske Historie

af den danske Historie

af den danske Historie

af den danske Historie

Leo Tolstoj.

Overført af den danske Historie af den danske Historie.

K. S. Gudsgegnen.



Kjøbenhavn.

And. Sørensen forlag.

I have hørt, at der er sagt: Øje for Øje, og Tand for Tand; men jeg siger Eder, at I skulle ikke sætte Eder imod det Onde. (St. Matthæus Ev. V. 38. 39).

Hævnen hører mig til, jeg vil betale, siger Herren. (St. Paulus' Brev til Romerne XII, 19).

I.

En fattig Bonde, hvis Kone havde født ham en Søn, gik i sin Glæde herover ind til Naboen for at bede ham om at staa Fadder til Drengen. Naboen, der ikke havde Lyst til at komme i Fadderskab med en fattig Bonde, afslog det, og den stakkels Mand henvendte sig nu til en anden, der ligeledes gav ham Afslag. Saaledes gik han hele Landsbyen rundt, uden at kunne finde nogen, som vilde staa Fadder til Barnet. Der var ikke andet for at gjøre, end at gaa til den næste Landsby, og se, om han ikke skulde være heldigere dér. Paa Vejen møder han en fremmed, som stanser ham og siger:

— Goddag, lille Bondemand! Hvorhen gjælder Rejsen?

Bonden svarer:

— Vorherre har skjænket os en Søn til vor Ungdoms Glæde, til vor Alderdoms Trøst og til at bede for vore Sjæles Frelse, naar vi selv ikke er mere; men jeg er saa fattig, at der i hele vor Landsby ikke er én, som vil staa Fadder til Barnet. Jeg er nu gaaet ud for at søge en Gudfader.

— Du kan jo tage mig, siger den fremmede.

Bonden blev saa glad, at han ikke vidste, hvorledes han skulde takke denne.

— Men hvem skal jeg nu bede til Gudmoder? spurgte han.

— Til Gudmoder, siger den fremmede, skal Du bede Kjøbmandens Datter, som bor inde i Byen. Hendes Fader ejer et stort stenmuret Hus henne paa Torvet. Gaa Du lige ind i Butiken til ham og bed ham om at lade Datteren faa Lov til at kjøre ud og være Gudmoder til Barnet.

Det syntes dog Bonden klang altfor besynderligt.

— Hvorledes, siger han, skal jeg kunne gaa til den rige Kjøbmand? Han vil ikke have noget med mig at gjøre, og giver aldrig sit Minde til at Datteren tager ud til mig.

— Gjør dig ingen Skrupler derover; men tag blot ind til Kjøbmanden og bed om hans Samtykke. Sørg for, at alting kan være færdig til Daaben imorgen. Jeg skal nok indfinde mig.

Bonden vendte nu tilbage og spændte for, hvorpaa han kjørte ind til Kjøbmanden i Byen. Her satte han Hesten og Vognen ind i Gaarden

og skulde lige til at gaa for at opsøge Kjøbmanden, da denne i det samme kom ham i Møde.

— Hvad godt? spurgte Kjøbmanden.

— Jo, Hr. Kjøbmand, svarede Bonden: — Tingen er: Vorherre har skjænket os en Søn til vor Ungdoms Glæde, til vor Alderdoms Trøst og til at bede for vore Sjæles Frelse, naar vi selv ikke er mere. Jeg ønskede saa gjerne, at Din Datter maatte komme ud til os og være Gudmoder.

— Naar skal Daaben være?

— Imorgen tidlig.

— Godt. Gaa Du med Gud. Hun skal nok komme.

Næste Morgen indfandt saa vel Gudmoderen som Gudfaderen sig, og Barnet blev døbt. Straks efter Daaben gik Gudfaderen, uden at sige, hvem han var, og man havde ikke set ham siden.

II.

Barnet voksede op og var sine Forældre til stor Glæde. Han var ikke blot stærk og rask til sit Arbejde, men lige saa from som klog. Da han var bleven ti Aar gammel, sendte Forældrene ham i Skole. Her lærte han i ét Aar lige saa meget som andre i fem, og der var nu ikke mere noget for ham at lære.

Saa kom Paasken, og Drengen gik nu til Byen for at hilse paa sin Gudmoder og ønske hende en glædelig Fest. Efter at han var kommen tilbage, spurgte han Forældrene, hvor hans Gudfader boede,

da han ogsaa gjerne vilde besøge ham og ønske ham til Lykke med Helligdagene.

— Kjære Søn, sagde Faderen: — vi véd ikke selv, hvor din Gudfader bór. Vi har ikke set ham siden Du blev døbt, og det gjør os saa ondt, at vi ikke har kunnet erfare noget om ham. Vi véd ikke engang, om han endnu er i Live.

— Kjære Forældre! sagde Sønneren, idet han bukkede dybt for Faderen og Moderen: — Tillad mig, at gaa ud og søge efter min Gudfader. Jeg har ikke Ro, før jeg finder ham og faar ønsket ham en glædelig Fest.

Forældrene gave ham villigt deres Samtykke, og Drengen gik nu ud for at opsøge sin Gudfader.

III.

Han forlod Hjemmet tidlig om Morgen, og da han havde gaaet en halv Dags Tid, mødte han en fremmed paa Vejen.

— Goddag, min lille Dreng! siger den fremmede: — Hvorhen gjælder Rejsen?

Drengen svarede: — Jeg har været inde i Byen og hilse paa min Gudmoder til Helligdagene. Da jeg kom hjem, spurgte jeg mine Forældre, hvor min Gudfader bo'r, da jeg ogsaa gjerne vilde ønske ham en glædelig Fest. Men hverken Fa'r eller Mo'r kunde sige mig det. De havde ikke set ham siden jeg blev døbt, sagde de, og vidste ikke engang, om han ogsaa endnu er i Live. Jeg vilde saa inderlig gjerne hilse paa ham, og jeg er nu

gaaet ud for at se, om jeg ikke skulde kunne finde ham.

— Jeg er din Gudfader, sagde den fremmede.

Drengen blev umaadelig glad, omfavnede og kyssede Gudfaderen, hvorpaa han spurgte:

— Hvor skal Du nu hen, kjære Gudfader? Hvis din Vej ligger ad den Kant, hvor vi bo'r, saa maa Du endelig besøge os; hvis Du derimod gaar hjem efter, saa følger jeg med Dig.

— Jeg har ikke Tid til nu at følge hjem med Dig, sagde Gudfaderen: — Der er noget, som jeg først maa besørge her i Landsbyerne. Men imorgen skal jeg være hjemme; saa kan Du komme og besøge mig.

— Hvorledes skal jeg finde, hvor Du bo'r, kjære Gudfader?

— Gaa blot stadig lige ud mod Øst, til Du kommer til en Skov. Midt i Skoven er der en Eng; der kan Du sætte Dig og hvile Dig; men pas vel paa, hvad Du dér faar at se. Naar Du kommer ud af Skoven, vil Du faa Øje paa en Have, hvori der ligger et Slot med Guldtag. Dette Slot er mit. Dér skal Du gaa hen til Porten, hvor jeg saa selv vil komme Dig i Møde.

Efter at Gudfaderen havde sagt dette, forsvandt han.

IV.

Drengen gjorde, som Gudfaderen havde befalet ham. Da han havde naaet Skoven og var

kommen ud paa Engen, fik han Øje paa et Grantræ, i hvis ene Gren der hang en stor og svær Træklods i et Tov over et Trug med Honning. Bedst som han stod og tænkte over, hvorfor man vel havde stillet Honning her og hængt den Træklods op i Træet, hørte han, hvorledes det knagede og bragede i Underskoven og saa' en Hunbjørn komme ud af Krattet med en aarsgammel Unge og tre mindre Unger efter sig. Moderen, som havde vejret Honningen, løb lige hen til Truget, stak Snuden ned i det og kaldte paa Ungerne. Disse kom nu springende, men idet de begjærligt kastede sig over Honningen, kom Træklodsen i Bevægelse og puffede og stødte til dem. Ved Synet heraf slog Moderen til den med Labben, saa den svingede længer bort; men da den straks efter kom tilbage igjen, traf den lige midt i Klyngen af Ungerne og dunkede dem saadan i Hovedet og Ryggen, at de brølende af fuld Hals foer hver til sin Side. Med et dumpt Brøl greb Moderen Træklodsen i begge Labber, løftede den helt op over Hovedet og slyngede den fra sig. Træklodsen fór nu et dygtigt Stykke tilvejs. Imens sprang den aarsgamle Unge hen til Truget og begyndte at gjøre sig til Gode med Honningen. De andre Unger skulde lige til at følge dens Eksempel, da Træklodsen kom tilbage og gav den ældste et saadant Slag i Hovedet, at den faldt om og var død med det samme. Moderen blev nu helt rasende og med et frygteligt Brøl greb hun paa ny Træklodsen og kylede den fra sig af al Magt. Denne Gang fór Træklodsen saa

højt tilvejs, at den endogsaa gik højere end Grenen, som den hang i, og Tovet slappedes; men da den ikke kunde komme højere, stansede den og gik tilbage igjen; og da Hunbjørnen imens paa ny var kommen hen til Truget med Ungerne efter sig, ramte den hende med al den Styrke, som Faldet havde givet den, lige i Skallen, saa hun vendte alle fire i Vejret og kreperede, medens Ungerne løbe hver til sin Side.

V.

Drengen undrede sig over, hvad det vel kunde betyde, og gik videre. Efter at have gaaet en Stund, kom han til en stor Have, hvori der laa et højt Slot med Guldtæg. Uden for Porten til Slottet ser han sin Gudfader, der med et venligt Smil gaar ham i Møde, tager ham ved Haanden og fører ham igjennem Slotsgaarden ind i Haven. Alt, hvad han her fik at se, var saa skjønt og herligt, at han aldrig i Drømme havde set noget lignende.

Efter at de havde beset Haven, førte Gudfaderen ham op i Slottet. Dette var endnu smukkere end Haven. Gudfaderen viste ham om i alle Salene, hvoraf den ene var skjønnere og pragtfuldere end den anden. Bedst som de gik, førte han ham hen til en forseglet Dør.

— Ser Du denne Dør? siger Gudfaderen: — Der er ingen Laas for; den er kun forseglet. Den kan vel lukkes op; men jeg raader Dig dog ikke til at gjøre det. Bliv nu her og spadsér, hvor

Du vil, mens Du forlyster Dig med alle de Glæder, her findes. Der er kun én Ting, som jeg forbyder Dig: at gaa ind ad den Dør. I Fald Du dog skulde gjøre det, saa husk, hvad Du saa' i Skoven.

Med disse Ord forlod Gudfaderen ham. Da Gudsønnen nu var bleven alene, begyndte han at se sig om paa egen Haand, og alt, hvad han saa', glædede ham i den Grad, at han slet ikke mærkede, hvorledes Tiden gik, saa han allerede havde været der i hele treti Aar, medens han tænkte, at han kun havde opholdt sig der i tre Timer. Da saa de treti Aar vare gaaede, kom han en Dag hen til den forseglede Dør. „Hvorfor mon Gudfa'r ikke ønskede, at jeg skulde gaa ind i det Værelse?“ tænkte han ved sig selv: „Lad mig dog engang gaa ind og se, hvad der er!“

Han stødte til Døren, hvorved Seglene sprang af og Døren aabnedes. Salen, hvori han traadte ind, var endnu større og smukkere end alle de andre Sale, som han havde set i Slottet, og lige midt i den stod der en Guldtrone. Gudsønnen gik længe om i Salen, uden at kunne se sig mæt paa alle dens Herligheder; tilsidst nærmede han sig Tronen og efter at have staaet lidt gik han op ad Trinene og satte sig paa den. Som han sad dér, fik han Øje paa en Stav, der stod lige ved Siden af Tronen. Han tog den i Haanden, og i samme Nu aabnede alle Salens fire Vægge sig. Gudsønnen saa' sig om. Hele Verden laa aaben for ham, og han kunde se alt, hvad Menneskene foretog sig. Naar han saa' lige ud, saa' han Havet fuldt af

Sejlere; tilhøjre — fremmede, hedenske Folkeslag, tilvenstre — Kristne, men dog ikke Russere, bag ved sig — sine egne Landsmænd Russerne. „Lad mig engang se, hvorledes det staar sig hjemme, om der er Udsigt til en god Høst,“ tænkte han, idet han saa' ned paa Faderens Mark, hvor Kornet just stod i Stakke. Han begyndte allerede at tælle dem, for at se, hvor mange der var, da han i det samme fik Øje paa en Bonde, der kom kjørende ud paa Marken. Først troede han det var Faderen, der var taget ud om Natten for at kjøre Kornet hjem; men ved at se nærmere til, opdagede han, at det var Vasili Kudrjâschov, Tyven, som var ude at stjæle Neg. Han holdt just ved en af Stakkene, og havde allerede begyndt at læsse Negene paa Vognen. Ved Synet heraf fór Blodet Gudsønnen til Hovedet, og han raabte af fuld Hals: „Fa'r! Der er Tyve ude ved Kornet!“ Den gamle, som den Nat sov ude i Marken ved Hestene, vaagnede i det samme. „Jeg drømte, at der var nogen, som vilde stjæle af Stakkene,“ sagde han til sig selv. „Lad mig dog engang tage hen og se, hvorledes det forholder sig.“ Da han havde faaet spændt for og var kommen hen til Kornet, traf han ganske rigtig Vasili i Færd med at stjæle Neg. Han gjorde Anskrig, hvorved Naboerne kom løbende til, og efter at de i Forening havde pryglet Vasili halv fordærvet, bandt de ham og slæbte ham i Fængsel.

Gudsønnen saa' nu ned i Byen, hvor hans Gudmoder boede, som var bleven gift med en Kjøb-

mand. Her saa' han, hvorledes Manden, medens hun laa og sov, stod op fra Lejet og gik hen til sin Elskerinde. Han raaber til hende: „Staa op! Din Mand er Dig utro!“

Gudmoderen fór op, kastede Klæderne om sig, og da hun havde fundet Manden, lod hun først sin Harme gaa ud over hans Elskerinde, hvem hun overøste med Skjældsord og Slag, hvorpaa hun erklærede ham selv, at hun ikke mere vilde leve sammen med ham.

Gudsønnen vilde nu se, hvorledes hans Moder havde det, og han saa', hvorledes hun laa og sov ene i Hytten, medens en Røver, som havde trængt sig ind til hende, var i Færd med at brække Dragkisten op. Larmen vækkede hende, og ved Synet af Røveren gav hun sig til at skrike i vilden Sky. Denne greb en Økse og gik løs paa Konen med den for at dræbe hende. Gudsønnen var ikke i Stand til at beherske sig, han slyngede Staven, som han holdt i Haanden, af al Magt imod Røveren, traf ham lige i Tindingen og dræbte ham paa Stedet.

VI.

Han havde aldrig saa snart dræbt Røveren, før Væggene igjen lukkede sig, og Salen paa ny antog sit tidligere Udseende.

I det samme gik Døren op og Gudfaderen traadte ind. Han nærmede sig Gudsønnen, tog ham ved Haanden og efter at have ført ham ned fra Tronen sagde han til ham:

— Saa har Du dog ikke efterkommet min Befaling. Først har Du forsét Dig ved at aabne den forbudne Dør, dernæst ved at bestige Tronen og tage min Stav i Haanden og endelig ved at bringe meget ondt ind i Verden. Hvis Du blot havde siddet der en Time til, vilde Du have fordærvet Halvparten af alle de Mennesker, der er i Verden.

Med disse Ord førte han igjen Gudsønnen op paa Tronen og tog Staven i Haanden. Paa ny aabnede alle Salens fire Vægge sig, og man kunde se alt, hvad der foregik i Verden.

— Se nu, sagde Gudfaderen, hvad Du har gjort imod din Fader: Vasili har siddet et helt Aar i Fængsel, hvor han har lært at begaa alle mulige Forbrydelser og er bleven aldeles forhærdet. Nu har han stjaalet to Heste fra din Fader og ser Du, hvorledes han just er i Færd med at stikke Ild paa hans Gaard. Alt det kan din Fader takke Dig for.

Lige som Gudsønnen havde faaet Øje paa Faderens Gaard, der var begyndt at brænde, skjulte Gudfaderen Synet for ham og befalede ham at se til en anden Side.

— Det er nu et Aar siden, at din Gudmoders Mand har forladt hende og lever med andre Kvinder, medens hans første Elskerinde er gaaet helt til Grunde. Af Sorg har nu din Gudmoder slaaet sig til Drik, og det kan hun takke Dig for.

Gudfaderen lod nu ogsaa dette Syn forsvinde og viste paa ny Gudsønnen hans Hjem. Her saa'

han sin Moder, der græd bitterlig over sine Synder og sagde:

— Det havde været bedre, om Røveren den Gang havde dræbt mig; saa havde jeg ikke begaaet al den Synd!

— Ser Du! sagde Gudfaderen: — Og det kan din Moder takke Dig for.

Han skjulte ogsaa dette Syn og lod Gudsønnen se ned ad, hvorved denne fik Øje paa Røveren, der stod uden for Fængslet imellem to Fangevogtere.

— Denne Mand, sagde Gudfaderen: — har berøvet ni Mennesker Livet. Han skulde selv have sonet sine Synder, men nu maa han dø, og da det er dig, som er Skyld heri, har Du taget alle hans Synder paa Dig med det samme og maa nu selv svare for dem. Og det har Du kun Dig selv at takke for. Første Gang Hunbjørnen stødte til Træklodsen, skaffede hun Ungerne Knubs; anden Gang — dræbte hun sin ældste Unge; tredje Gang — bragte hun sig selv i Undergang. Det samme har ogsaa Du gjort. Jeg giver Dig nu treti Aars Frist. Gaa ud i Verden og afson Røverens Synder. Hvis Du ikke soner dem, maa Du selv gaa i hans Sted.

— Hvorledes skal jeg kunne sone hans Synder? spurgte Gudsønnen.

Herpaa svarede Gudfaderen:

— Naar Du har udryddet lige saa meget ondt, som Du har bragt ind i Verden, da har Du sonet baade dine og Røverens Synder.

— Men hvorledes skal man udrydde det onde i Verden? spurgte Gudsønnen paa ny.

Gudfaderen svarede:

— Gaa lige mod Øst, til Du kommer til en Kornmark, hvor Du vil træffe nogle Folk. Læg vel Mærke til, hvad de foretage sig, og lær dem at handle saaledes, som Du selv vilde have gjort i deres Sted. Gaa saa videre og læg stadig vel Mærke til, hvad Du faar at se. Paa den fjerde Dag vil Du komme til en Skov. Inde i Skoven ligger der en Hytte, hvori der boer en Olding. Fortæl ham alt, hvad Du har set. Han vil lære Dig, hvad Du skal gjøre, og naar Du har gjort alt, hvad Oldingen befaler Dig, da har Du udsonet dine og Røverens Synder.

Med disse Ord tog han Gudsønnen ved Haanden og førte ham ud af Porten.

VII.

Gudsønnen gik. Undervejs vedblev han stadig at grunde over, hvorledes han vel skulde bære sig ad med at udrydde det onde i Verden. „Det ondeher i Verden udryddes sædvanlig ved, at man forviser de slette Mennesker, spærrer dem inde i Fængsler eller lader dem henrette,“ tænkte han. „Hvorledes skal jeg da bære mig ad for at udrydde det onde, uden at tage andres Synder paa mig?“ spurgte han sig selv; men hvor meget han end grundede, kunde han dog ikke komme efter, hvad han skulde gjøre.

Langt om længe naaede han Kornmarken.

Kornet, som stod baade højt og tæt, var allerede modent, og Gudsønnen undrede sig over, hvorfor man ikke havde begyndt at høste. I det samme fik han Øje paa en Kalv, som var sluppen ind i Kornet og saa', hvorledes Folkene satte sig til Hest og gave sig til at jage efter Kalven fra den ene Side af Marken til den anden. Hver Gang Kalven vil til at smutte ud af Kornet, kommer en eller anden farende og forskrækker den, saa den løber tilbage, og man begynder nu paa ny at jage efter den i Kornet. Konen, hvem Kalven tilhører, staar imens paa Vejen og græder, medens hun i ét Væk gjentager: „De jager Livet af min stakkels Kalv!“

— Hør, Godtfolk! siger Gudsønnen til dem: — Hvorfor bærer I jer nu ad paa den Maade? Rid først ud af Kornet allesammen og lad saa Konen kalde paa Kalven.

Bønderne fulgte hans Raad, og Konen gik hen til Vejgrøften, hvor hun begyndte at kalde: „Kibbe, kibbe, kibbe, kib, kib!“ Kalven spidsede Ører og efter at have staaet en lille Stund og lyttet, sprang den ud af Kornet og fór hen til Konen, idet den jog Hovedet ind imellem hendes Skjorter og nær havde løbet hende over Ende. Og nu var baade Bønderne glade, og Konen glad og Kalven glad.

Gudsønnen gik nu videre, medens han tænkte: „Jeg ser nu, at ondt kun fører ondt med sig. Jo mere man jager det onde, desto mere udbreder man det. Man kan følgelig ikke udrydde ondt med ondt. Men hvormed skal man da udrydde det? Ja, det véd jeg ikke. Godt, at Kalven lystrede

Konen; men naar den nu ikke havde lystret, hvorledes skulde man saa have faaet kaldt den ud?"

Gudsønnen tænkte og tænkte, men det vilde stadig ikke føre til noget, og han gik saa videre.

VIII.

Efter endnu at have gaaet et godt Stykke, kom han til en Landsby. Her gik han hen til en lille Hytte, der laa lige i Udkanten, og bad om Nattely. Konen i Huset lukkede op for ham, og lod ham komme ind. Hun var alene hjemme og havde travlt med at gjøre rent.

Gudsønnen krøb op paa Ovnen og gav sig til at se paa, hvad Konen foretog sig. Han saa', hvorledes hun skurede Gulvet og nu skulde til at vaske Bordet. Efter at have vasket det, begyndte hun at tørre det af med et smudsigt Viskeklæde; men jo mere hun tørte, desto smudsigere blev det, idet Snavset fra Viskeklædet lagde sig i brede Striber langs ad Bordet. Først havde hun tørret Bordet paa langs, nu prøvede hun paa tværs; men det gik ikke bedre herfor: hun tørrede kun den ene Smudsstribe ud for at lave den anden. Gudsønnen saa' stiltiende til en Stund, saa siger han:

— Hvad er det dog Du gjør, lille Mo'r?

— Kan Du ikke se det? Jeg gjør rent til Helligdagen. Jeg kan bare ikke faa Bordet her vasket rent. Hvor meget jeg saa tørrer og gnider paa det, saa er og bliver det dog lige snavset for det. Jeg kan snart ikke røre mig mere, saa træt er jeg.

— Du skulde ogsaa først skylle Viskeklædet godt ud og siden tørre af med det, sagde Gudsønnen.

Konen gjorde som han havde sagt og fik nu Berdet vasket rent i en Fart.

— Tak skal Du ha', siger hun, for at Du lærte mig det.

Næste Morgen tog Gudsønnen Afsked med Bondekonen og gik videre. Langt om længe kom han til en Skov, hvor han traf nogle Bønder, som vare i Færd med at lave Hjulfælger. Det vilde dog ikke lykkes for dem, og da Gudsønnen kom nærmere, saa' han, at Grunden hertil var, at Bønderne ikke havde gjort Pælen fast, der skulde holde Fælgen.

— Hvad er det dog I gjør, gode Venner! siger Gudsønnen.

— Vi er i Færd med at lave Fælger, siger én af Bønderne: — Men skjønt vi nu har lagt Træet i Blød to Gange, vil det dog ikke bøje sig. Vi er rent udasede.

— Ja men, kjære Venner, I skulde ogsaa først gjøre Pælen fast; som I nu gjør, løber I jo bare rundt med den. Hvorledes skal saa Træet kunne bøje sig?

Bønderne fulgte hans Raad, gjorde Pælen fast, og Arbejdet gik nu rask fra Haanden.

Efter at Gudsønnen havde overnattet i Skoven sammen med Bønderne, begav han sig videre og vedblev at gaa hele Dagen og Natten lige til Morgengry, da han traf nogle Kvægdrivere, der havde gjort Holdt ved Vejen. Han tog Plads hos dem

og saa', hvorledes de vare i Færd med at tænde et Baal. Først lagde de noget tørt Kvas i Bunke, som de stak Ild paa; men inden det endnu rigtig var begyndt at fænge, dækkede de det til med friske Grene og Kviste, hvorved Ilden gik ud. Saa tog de igjen noget tørt Kvas, som de tændte Ild i og paa ny tildækkede med friske Grene, hvorved Ilden atter gik ud. Og saaledes vedbleve de længe at plage sig, uden at kunne faa tændt Baalet.

— I skulde ikke skynde Jer saa meget med at lægge friske Grene til Ilden, siger Gudsønnen: — Lad først det tørre Kvas komme rigtig i Lue, saa kan I siden lægge paa af det friske.

Saaledes gjorde nu ogsaa Kvægdriverne, og det varede ikke længe, inden Baalet knitrede og brændte saa det var en Lyst.

Gudsønnen sad endnu lidt hos dem, hvorpaa han gik videre. Han grundede stadig over, hvad vel Meningen kunde være med de tre forskjellige Ting, han nu havde set undervejs; men hvor meget han saa grundede, var han dog ikke i Stand til at forstaa det.

IX.

Efter at han endnu havde gaaet en hel Dag, kom han til en Skov, hvori der laa en lille Hytte. Han gik hen og bankede paa Døren.

— Hvem dér? spurgte en Stemme inde fra Hytten.

— En stor Synder. Jeg er gaaet ud i Verden for at afsone andres Skyld.

Døren til Hytten aabnede sig og der viste sig en Olding, som spurgte Gudsønnen:

— Hvad er det for en Skyld, som hviler paa Dig?

Gudsønnen gav sig nu til at fortælle ham om Gudfaderen, om Hunbjørnen med Ungerne, om Tronen i Salen med den forseglede Dør, om hvad Gudfaderen bavde befaleet ham og om Mødet med Bønderne, som havde trampet Kornet ned i Marken for at jage Kalven ud, medens den af sig selv var løbet ud til Konen.

— Jeg har forstaaet, siger han, at man ikke kan udrydde ondt med ondt; men jeg forstaar ikke, hvorledes man skal udrydde det. Lær mig det.

— Lad mig først høre, hvad Du endnu har set undervejs, siger Oldingen.

Gudsønnen fortalte ham nu, hvorledes Bondekonon havde vasket Bordet, hvorledes Bønderne havde lavet Fælger og Kvægdriverne havde baaret sig ad for at tænde Baalet.

Efter at have hørt ham til Ende, gik Oldingen ind i Hytten, hvorfra han vendte tilbage med en stump Økse, som han rakte Gudsønnen, idet han sagde: — Følg mig.

Et Stykke fra Hytten stansede han ved et Træ, som han befalede Gudsønnen at fælde. Denne gjorde det. Oldingen befalede ham nu at hugge Stammen i tre Stykker, hvad Gudsønnen ligeledes efterkom, hvorpaa Oldingen gik ind i Hytten efter Ild, hvormed han befalede ham at tænde et Baal, hvorpaa han skulde brænde de tre Stykker Træ

saa længe, til de vare blevne helt forkullede. Da Gudsønnen ligeledes havde efterkommet dette, lod Oldingen ham grave de tre forkullede Træstumper ned saaledes, at kun Halvdelen af dem ragede op over Jorden.

— Ser Du Floden her neden for Bjerget? tog nu Oldingen til Orde: — Her fra skal Du hente Vand i Munden til at vande Træstumperne med. Denne skal Du vande saaledes som Du lærte Bondenkonen at vaske Bordet; denne — som Du lærte Bønderne at lave Fælger, og denne — som Du lærte Kvægdriverne at tænde Baalet. Naar de alle tre vokse op og blive til tre Æbletræer, da vil Du erfare, hvorledes man skal udrydde det onde, som boer i Menneskene, da vil Du ogsaa sone den Skyld, som hviler paa Dig.

Med disse Ord vendte Oldingen tilbage i Hytten. Gudsønnen brød forgjæves sit Hoved med at forstaa, hvad Oldingen havde sagt til ham; men han gjorde ikke desto mindre, som det var ham befalet.

X.

Han gik ned til Floden, tog Munden fuld af Vand og gjød det ud over den ene af Træstumperne. Dette gjentog han flere Gange, hvorpaa han ligeledes gav sig til at vande de andre to. Tilsidst blev han saa træt, at han knap kunde røre sig, og da han tillige var bleven dygtig sulten, gik han hen til Hytten, for at bede Oldingen om at give sig lidt at spise. Idet han aabnede Døren, saa'

han, at Oldingen laa død paa Bænken. Ved at se sig om i Hytten, fandt han lidt tørt Brød, hvormed han stillede sin Hunger, og en Spade, som han tog for at grave en Grav til den afdøde. Om Natten vandede han Træstumperne, og om Dagen arbejdede han paa Graven. Da den var færdig, og han lige skulde til at begrave Liget, kom der nogle Landsbyfolk, der efter Sædvane bragte Oldingen Føde. De erfarede nu, at den gamle var død og havde bestemt Gudsønnen til at være sin Efterfølger. Da de saa havde begravet Oldingen, forlode de Gudsønnen, idet de lode ham beholde Brødet og lovede, at de ogsaa nok i Fremtiden skulde forsyne ham med Føde.

Gudsønnen blev nu boende i Hytten i Oldingens Sted, medens han opholdt Livet med Føden, som man bragte ham, og udførte den Gjerning, der var ham paalagt. Han kunde vel have levet saaledes et Aar, da der allerede var begyndt at komme mange Folk ud til ham. Vidt og bredt gik der Ry om, hvorledes der ude i Skoven levede en hellig Mand, som gjorde Bod ved at bære Vand i Munden op ad et Bjerg for at vande nogle afbrændte Træstubbe. Mellem de Folk, der besøgte ham, var der ogsaa rige Kjøbmænd, som bragte ham Gaver; men af alt, hvad man bragte ham, tog han selv kun, hvad han lige havde nødig til Livets Ophold, medens han gav alt det øvrige til de fattige.

Paa denne Maade gik nu hans Liv: Halvdelen af Dagen tilbringer han med at bære Vand i Munden og vande Træstubbene, Halvdelen med at hvile sig

og samtale med Folk, som komme for at hente Trøst hos ham.

Det forekommer ham, som det Liv han nu lever er det, som er befalet ham at gjøre, for at kunne udrydde det onde og sone sine Synder.

Der gik endnu et Aar; men skjøndt han ikke lod en Dag gaa hen, uden at vande Træstubbene, var der dog endnu ingen af dem, som bar Kjende af, at hans Møje havde frugtet.

Bedst som han en Dag sidder inde i Hytten, hører han en Mand komme ridende forbi, syngende en lystig Vise. Han gaar ud for at se, hvem det kan være, og et lille Stykke fra Hytten faar han Øje paa en kraftig ung Mand i smukke Klæder paa en fyrig Hest med en kostbar Sattel.

Gudsønnen gaar ham i Møde og spørger ham, hvem han er og hvor han skal hen.

Rytteren stanser og svarer:

— Jeg er en Røver. Jeg lever af at slaa Folk ihjel paa Landevejen. Jo flere jeg slaar ihjel, desto gladere er jeg, og desto lystigere de Viser jeg synger.

„Hvorledes skal man nu udrydde det onde i saadan et Menneske?“ tænker Gudsønnen forfærdet. „Jeg har let nok ved at tale med dem, der kommer her af sig selv og angrer deres Synder; men han her praler jo af det onde han gjør.

Gudsønnen vendte sig om og gik uden at sige noget; men i det samme tænkte han ved sig selv: „Hvad skal man nu gjøre? Hvis denne Røver begynder at faa sin Gang her, vil han jo sætte

Skræk i Folk, saa ingen mere vil komme til mig. Hvorledes skal Folk saa hjælpe sig herefter, ja, og hvorledes skal jeg selv komme ud af det?

I disse Tanker blev han staaende og vendte sig paa ny om imod Røveren.

— Hør, hvad jeg vil sige Dig, tog han til Orde: — Ellers, naar Folk kommer her, er det ikke for at rose sig af det onde de gjør, men for at angre og bede for deres Synder. Gjør nu ogsaa Du det samme, hvis Du frygter Gud. I Fald Du ikke vil angre, saa tag bort herfra og kom aldrig mere tilbage. Forstyr ikke min Ro, og skræm ikke dem, som søge mig. Hvis Du ikke adlyder, vil Herren straffe Dig.

Røveren gav sig til at le.

— Jeg hverken frygter Gud eller lystre Dig, sagde han: — Du har ikke noget over mig at befale. Du lever af at gjøre Bod, siger Du. Jeg lever af Røveri. Enhver ernærer sig paa sin Maade. Du kan belære de gamle Kjællinger, som render hos Dig, men mig skal Du ikke lære noget. Fordi Du nu har nævnt Gud i min Nærværelse, vil jeg imorgen slaa et Par Mennesker ihjel, som ellers kunde have faaet Lov at leve i Fred. Hvis jeg ikke slaar Dig selv ihjel idag, er det blot fordi jeg ikke vil smøre mine Hænder til paa Dig. Men tag Dig dog i Agt, at Du ikke en anden Gang kommer mig for Øje.

Med disse Trusler fjernede Røveren sig. Han lagde siden aldrig mere Vejen forbi Hytten, og Gudssønnen levede nu i otte Aar stille og roligt som før.

XI.

En Morgenstund efter at Gudsønnen hele Natten havde gaaet og vandet Træstubbene, satte han sig til Hvile inde i Hytten, medens han saa' hen ad Stien og tænkte, om der ikke snart vilde komme nogen til ham; men der kom ikke et Menneske. Hele Dagen sad han forgjæves og ventede. Da Aftenen nærmede sig, blev han helt trist til Mode og faldt i Tanker. Ved at mindes, hvorledes Røveren havde bebrejdet ham, at han levede af at gjøre Bod, kastede han et Blik tilbage paa sit Liv.

„Det var ikke saaledes, at Oldingen befalede mig at leve,“ tænkte han ved sig selv. „Han paa-lagde mig at gjøre Bod, og det Liv, som jeg nu fører, skaffer mig ikke blot Udkommet, men tillige Ære blandt Mennesker. Dette Liv har i den Grad taget Magten over mig, at blot der ingen kommer til mig, bliver jeg straks trist til Mode. Naar her derimod er fuldt op af Folk, glæder jeg mig kun over, hvorledes man ærer mig for min hellige Vandel. Det er ikke saaledes, at man skal leve. Den Ære, som Menneskene vise mig, har ledet mig vild. I Stedet for at sone de gamle Synder, har jeg kun sanket nye Synder paa min Samvittighed. Jeg vil nu gaa ind i Skoven og opsøge mig et andet Sted, hvor Folk ikke mere skal kunne finde mig. Der vil jeg saa leve ene for mig selv, at det maa lykkes mig at sone de gamle Synder, uden at sanke nye til.“

Gudsønnen forlod nu Hytten, idet han kun tog Spaden og Brødposen med sig, og lagde Vejen hen til en dyb Kløft, hvor han vilde bygge sig en Jordhytte, hvori han kunde leve skjult for Menneskene.

Bedst som han gaar, møder han Røveren. Han blev saa forskrækket ved Synet af ham, at han gav sig til at løbe; men denne red efter ham og raabte:

— Hvor skal Du hen?

— Jeg vil skjule mig for Menneskene, sagde Gudsønnen, og jeg gaar nu ud for at opsøge mig et Sted, hvor ingen mere skal kunne komme til mig.

— Men hvad vil Du da leve af, naar ingen mere kommer til Dig? spurgte Røveren forundret.

Gudsønnen havde slet ikke tænkt herpaa før; men da Røveren gjorde ham dette Spørgsmaal, kom han selv i Tanke om, hvor han nu skulde faa Føden fra. — Vorherre hjælper mig nok, sagde han.

Røveren red videre, uden at sige et Ord.

„Hvorledes gaar det til?“ tænkte Gudsønnen. „Jeg har dog ikke denne Gang talt noget om det Liv, han fører. Maaske vil han nu angre sine Synder. Han lod idag til at være mildere stemt end sidst, lige som han heller ikke truede mig paa Livet.“

Idet Røveren fjernede sig, raabte han efter ham:

— Se dog alligevel, at Du kommer til at angre. Du vil ellers ikke undgaa Herrens Straf.

Røveren vendte sin Hest og trak en Kniv ud af Bæltet, hvormed han truede Gudsønnen, der forskrækket løb ind i Skoven. Røveren forfulgte ham dog ikke, men sagde kun:

— To Gange har jeg tilgivet Dig, Gamle. Hvis Du endnu en Gang kommer mig for Øje, slaar jeg Dig ihjel.

Med disse Ord red han bort.

Da Gudsønnen om Aftenen kom for at vande Træstubbene, saa' han, at en af dem var begyndt at spire, og at der voksede et Æbletræ ud af den.

XII.

Gudsønnen levede nu ene, skjult for Mennesker. Da Brødet slap op for ham, gik han ud for at søge Rødder; men lige som han var gaaet ud for at søge, fik han Øje paa en lille Pose, der hang paa en Gren. Han tog Posen og saa' nu, at den var fuld af Brød. Heraf levede han saa til Posen var tom, og da han paany gik ud for at søge Rødder, hang der igjen en lille Pose med Brød paa den samme Gren, hvor han havde fundet den første. Paa denne Maade opholdt han Livet, og den eneste Sorg han havde, var den Frygt han nærede for Røveren. Saa snart han kun troede ham i Nærheden, skjulte han sig angst, idet han tænkte: „Hvis han ser mig, slaar han mig ihjel, og jeg naaer ikke at sone alle mine Synder.“

Saaledes henlevede han endnu ti Aar. Den ene af Træstubbene var nu vokset op til et Æbletræ, medens de andre stadig var og blev to golde, forbrændte Træstubbe.

En tidlig Morgen, da han mødig og træt efter at have udøvet sin daglige Gjerning — at væde Jorden omkring Træstubbene —, havde sat sig ned for at hvile sig lidt, faldt han paa ny i Tanker over sit Liv.

„Jeg har igjen forsyndet mig,“ tænkte han, „idet jeg er begyndt at frygte for Døden. Lige som jeg ikke ogsaa ved min Død — om Gud saa vil — skulde kunne gjøre Bod for Synderne!“ I det samme hørte han, hvorledes Røveren kom ridende. Denne Gang sang han ikke, men skjændte og bandte. „Der er ingen, som kan gjøre mig hverken ondt eller godt, uden Gud,“ tænkte Gudsønnen ved sig selv og gik Røveren i Møde. Han saa' nu, at denne ikke var alene, men havde en ung Mand liggende foran sig tværs over Sadlen. Fangen var bunden paa Hænder og Fødder og havde et Tørklæde for Munden, saa han ikke kunde tale. Røveren vedblev at skjænde og bande. Gudsønnen stillede sig lige foran Hesten og spurgte:

— Hvor skal Du hen med denne Mand?

— Ind i Skoven. Det er en Kjøbmands Søn. Han vil ikke sige, hvor hans Fader gemmer sine Penge; men jeg skal nok faa det banket ud af ham.

Med disse Ord vilde Røveren ride videre; men

Gudsønnen stillede sig i Vejen for ham, og idet han greb Hesten ved Tøjlen, sagde han:

— Giv Manden fri!

Røverens Vrede vendte sig nu imod Gudsønnen.

— Har Du maaske Lyst til at dele samme Skjæbne? raabte han med en truende Haandbevægelse: — Du véd, hvad jeg har lovet Dig. Slip!

Men Gudsønnen lod sig ikke forskrække.

— Nej, siger han, jeg slipper Dig ikke! Jeg frygter Dig heller ikke. Jeg frygter ingen uden Gud, og Gud forbyder mig at slippe Dig. Giv Manden fri!

Røveren rynkede Brynene, trak Kniven af Bæltet, skar Rebene over og lod Kjøbmandssønnen gaa.

— Pak jer, begge to! raabte han til dem: — og kom mig ikke for Øje en anden Gang!

Kjøbmandssønnen følte sig aldrig saa snart befriet fra Rebene, før han pilede afsted det bedste han kunde. Røveren vilde have redet videre; men Gudsønnen holdt ham stadig tilbage, idet han vedblev at formane ham til at opgive det slette Liv, som han førte. Røveren blev holdende; og hørte ham til Ende, hvorpaa han red bort, uden at sige et Ord.

Næste Morgen, da Gudsønnen kom for at vande Træstubbene, saa' han, at den ene af de to, som var tilbage, nu ogsaa var begyndt at spire, og at der ligeledes voksede et Æbletræ ud af denne.

XIII.

Der hengik endnu ti Aar. Saa sidder Gud-
sønnen en Dag, som sædvanlig, stille og ene. Der
er intet, som tynger paa ham, intet han ønsker,
intet han frygter, hans Sjæl er fuld af Glæde.

„Hvor dog Gud i alle Henseender har velsignet
Menneskene!“ tænker han. „De skulde kun leve
et Liv i Glæde; men i Stedet herfor pine og plage
de sig selv til ingen Nytte.“ Han mindedes alt
det onde i Verden, hvorledes Menneskene lide der-
under, og det gjorde ham ondt for dem. „Det er
en Fejl af mig,“ tænker han, „at jeg lever som
jeg gjør. Jeg bør gaa ud iblandt Menneskene og
fortælle dem, hvad jeg véd.“

I det samme hørte han Røveren komme
ridende; men han lod ham ride forbi, idet han
tænkte: „Det kan ikke hjælpe noget at tale med
ham; han vil dog ikke forstaa mig.“

Hans første Tanke var, at lade Røveren ride;
men lidt efter betænkte han sig og gik ud paa
Vejen. Her saa' han Røveren komme ridende
mørk i Hu og med Blikket fæstet mod Jorden.
Det gjorde ham saa ondt for ham i dette Øjeblik,
at han løb hen til ham og omfavnede hans Knæ,
idet han udbrød:

— Kjære Broder, hav Medlidenhed med din
Sjæl! Betænk, at Guds Aand boer i Dig. Jeg
ser, hvorledes Du pines; men Du er i en Vild-
farelse, naar Du tror, at kunne lindre Smerten ved
at pine andre; derved forøger Du den kun. Imens

har Gud Dig saa kjær og har beredt Dig en Lykke, som Du ikke aner. Hør mig, min Broder! Lad ikke din Sjæl gaa til Grunde; før et andet Liv herefter!

Røveren tilkastede ham et vredt Blik, idet han vendte sig bort og sagde:

— Lad mig være!

Men Gudsønnen klamrede sig kun endnu fastere til hans Knæ og brast i Graad.

Røveren vendte Hovedet og saa' paa ham. Han saa' længe ufravendt paa ham; tilsidst steg han af Hesten og faldt paa Knæ for Gudsønnen.

— Du har overvundet mig, gamle! I tyve Aar har jeg kjæmpet med Dig; men nu ligger jeg under for Dig. Jeg er ikke mere Herre over mig selv. Gjør med mig, hvad Du vil. Første Gang, Du formanede mig, blev jeg kun endnu mere ond, end jeg havde været i Forvejen. Men da jeg saa', at Du trak Dig tilbage fra Menneskene, og viste, at Du ikke behøvede dem, da begyndte jeg at lægge mig dine Ord paa Sinde.

Gudsønnen mindedes, hvorledes Bondekonen først havde faaet Bordet vasket, da hun havde vredet og skyllet Haandklædet. Han var ophørt med at bekymre sig om sig selv, havde rensat sit Hjerte og var nu begyndt at rense andres.

Røveren vedblev:

— Og Du vandt mit Hjerte, da jeg saa', at Du ikke frygtede Døden.

Gudsønnen mindedes, hvorledes Bønderne først havde faaet Fælgen bøjet, da de havde befæstet

Pælen. Han var ophørt med at frygte for Døden, havde befæstet sit Liv i Gud, og det ulydige Hjerte var faldet til Føje.

Røveren vedblev:

— Dog smeltede Hjertet først helt i mig, da Du ynkedes over mig og græd for mig.

Gudsønnen glædede sig og førte Røveren hen til Stedet, hvor Træstubbene stode. Og se! Den tredje og sidste var nu ogsaa begyndt at spire, og der voksede ligeledes et Æbletræ ud af den. Og Gudsønnen mindedes, hvorledes Hyrderne først havde faaet det fugtige Ved til at brænde, da det tørre var kommet i Flamme: hans eget Hjerte var blusset op i Lue og havde smeltet den andens.

Han saa' nu, at han havde sonet sine Synder, og hans Glæde var stor. Han fortalte Røveren alt, og sov derpaa stille hen. Efter at have begravet ham, begyndte Røveren at leve, som Gudsønnen havde befalet ham, og at lære andre, som denne havde lært ham.

Smaafortællinger

af

Léo Tolstóij.

Oversatte fra russisk af Em. Hansen.

Nr. 3. Hvor megen Jord har vel et Menneske nødig?



Kjøbenhavn.

Andr. Schous Forlag.

1889.

Smasfortællinger

Iso Tolstoj

Oversette af Jørgen L. M. Hansen.

Nr. 1. Hver bog er forsat med et Miniatur-Billede.



Kjøbenhavn.

Andr. Schøns Fortæl.

Kjøbenhavn. I Cohens Bogtrykkeri.

I.

Den ældste Søster, som var gift med en Kjøbmand inde i Byen, var kommen ud paa Landet i Besøg hos den yngste, som var gift med en Bonde. Temaskinen stod paa Bordet, og i Samtalens Løb begyndte den ældste, som vilde gjøre sig vigtig, at rose Livet i Byen: hvad hun der havde for en stor og dejlig Lejlighed, hvorledes hun pyntede sine Børn, hvor godt hun levede og alle de Fornøjelser, hun deltog i.

Det ærgrede den yngre, som nu paa sin Side gav sig til at rive ned paa Kjøbstadslivet og rose sit eget Liv ude paa Landet.

— Jeg vil alligevel ikke bytte med Dig, sagde hun: — Hvis vi ogsaa har det smaat, er vi dog fri for at gaa og skjælte for Udkommet. I har det naturligvis finere; men snart er det stort med Fortjenesten, snart er det igjen smaat. Det er, som det hedder i Ordsproget: „For meget og for lidt fordærver alting“. En, som igaar var rig, kan imorgen gaa om og tigge. Nej, saa er det Liv, som vi fører her ude paa Landet, mere sikkert.

Bonden er sejt og taber ikke saa snart Modet. Er vi ikke rige, saa har vi dog altid saa meget, at vi kan spise os mæt.

— Jo, jeg takker for den Mæthed, sagde den ældste: — i Selskab med Svin og Kalve! Ingen Orden, ingen Omgang. Hvor meget saa end Din Mand slider og slæber i det, saa kommer I dog ikke op af den Mødding, som I lever i, og som I ogsaa engang vil dø i. Og det vil gaa jeres Børn paa samme Maade.

— Naa, hvad saa? svarer den yngre: — Saadan er det nu engang med os Bønder. Men saa sidder vi ogsaa anderledes sikkert i det og har ikke nødig at gaa og bukke og skrabe eller være bange for nogen. I derinde i Byen lever jo ikke i andet end Fristelser. Om det ogsaa gaar godt en Tid, kan Du dog aldrig være sikker paa, at den Onde ikke en Dag farer i Manden og faar ham paa gale Veje, saa han forfalder til Drik eller til Kortspil eller det som værre er: gaar hen og faar sig én uden om. Og inden I véd et Ord af det, er I af med al jeres Velstand. Er det maaske ikke saadan det gaar til derinde hos jer?

Manden i Huset, Pakôm, der laa oppe paa Ovnene og hørte paa Konernes Snak, tog nu Ordet, idet han sagde: „Det er et sandt Ord, hvad Du dér siger. Naar man som vi Bønder fra Barnsben af maa gaa og slæbe i Marken, saa slipper man for at faa de Galskaber i Hovedet. Jorden er god

nok; men man har desværre kun saa lidt af den. Hvis jeg bare havde tilstrækkelig, saa skulde jeg ikke stikke op for nogen, om det saa var for Fanden selv!

Efter at Konerne endnu havde siddet lidt ved Teen og snakket om deres Pynt, ryddede de af Bordet og gik i Seng.

Fanden, der imidlertid havde siddet bag ved Ovnene og hørt alting, glædede sig over, at Bonden havde faaet gjort sin Mand indbildsk, saa han pralede med, at hvis han blot havde Jord nok, skulde han ikke stikke op for Fanden selv.

— Godt! tænkte Fanden: — Lad os prøve en lille Dyst sammen. Jord skal Du faa nok af. Det er just det, som jeg vil fange Dig med.

II.

Op til Landsbyens Jorder stødte et lille Gods, som tilhørte en gammel Dame. Hun og Bønderne, hvoraf de fleste vare hendes Forpagtere, havde i mange Aar levet i bedste Forstaaelse med hinanden, lige til hun fik den ny Forvalter, en forhenværende Soldat, der var en sand Plage for Bønderne, idet han mulkterede dem naar og hvor han blot kunde komme til. Pakôm syntes nu, han passede rigtig godt paa; men snart var Hesten løben ind i Fruens Korn eller Koen dreven ind i hendes Have eller Kalven løben ind i Engen, og hver Gang blev han

mulkteret. Han var glad for Vinteren, da Kvæget kom paa Stald. Skjønt det jo nok gjorde ham ondt for Foderet, der gik med, saa kunde han paa den anden Side nu være rolig og behøvede ikke at gaa i den evige Frygt for at blive mulkteret.

I Løbet af Vinteren havde der udbredt sig det Rygte, at Fruen vilde sælge sine Jorder, og at Kromanden ved Hoved-Landevejen stod i Handel med hende om dem. Bønderne vare lige ved at gaa fra Sind og Sands ved at høre denne Nyhed. „Hvis Jorderne komme i Hænderne paa den Karl,“ tænkte de, „saa bliver det endnu værre med Bønderne end under Forvalteren. Og vi kan slet ikke hjælpe os uden de Jorder. Det er dem, vi allesammen skal leve af.“ Der var ikke andet for at gjøre end at gaa sammen op til Fruen og bede hende om at overlade dem Jorderne og ikke sælge dem til Kromanden. Da man lovede hende at betale mere for dem, gav hun sit Samtykke. Godset var paa 120 Desjætin Land*), og Bønderne havde først tænkt paa at købe alle Jorderne i Fællesskab; men skjøndt de kom sammen et Par Gange i denne Anledning, vilde Sagen dog ikke gaa i Orden. Den Onde var faret i dem, og det var dem ikke muligt at blive enige. Enden paa det hele blev, at hver for sig skulde købe saa meget, som han ønskede. Fruen var ogsaa villig til at gaa ind herpaa.

*) En Desjætin = 240 □ Favne.

Da Pakôm hørte, at hans Nabo havde købt 20 Desjätiner, hvorved Fruen havde givet ham et Aars Henstand med Halvdelen af Betalingen, blev han misundelig. „De andre køber snart alt, hvad der er, saa der ikke bliver noget tilbage til mig,“ tænkte han og gav sig til at raadføre sig med Konen.

— Naar andre Folk køber, sagde han: — maa vi ogsaa se at købe en halv Snes Desjätiner. Ellers kan man jo slet ingen Vej komme saadan som den Forvalter har suget én ud med Bøder.

Pakôm havde hundrede Rubler liggende, og han og Konen talte nu om, hvorledes man skulde skaffe Resten af Pengene, som man havde nodig til Købet af Jorden. Ved at sælge Føllet og Halvdelen af Bierne, samt fæste Sønnen bort som Arbejder og rejse et lille Laan hos Svogeren, fik man endelig Halvdelen af Summen skrabt sammen. Da Pakôm saa havde udseet sig et rigtig godt Stykke Jord paa 15 Desjätiner, gik han op til Fruen, kom overens med hende om Prisen og gav hende Penge paa Haanden. Senere kørte han til Byen og fik Købet lovformeligt stadfæstet; ved samme Lejlighed udbetalte han Halvdelen af Summen, idet han forpligtede sig til at afbetale Resten i Løbet af to Aar.

Pakôm havde nu sin egen Jord, og han var saa heldig med Høsten, at han allerede i Løbet af det første Aar saa' sig i Stand til at klare hele sin Gjæld

saavel til Fruen som til Svogeren. Pakôm var nu bleven Godseier. Han pløjede og saaede siu egen Jord, slog Hø paa sin egen Jord, huggede Gjærdstaver paa sin egen Jord og græssede sit Kvæg paa sin egen Jord. Naar han kommer ud i Marken for at pløje denne Jord, som tilhører ham „i evig Arv og Eje“ eller for at se til Engen eller hvorledes Kornet staar, er der ingen Ende paa hans Glæde. Det forekommer ham, som om baade Græsset og Blomsterne er af en ganske anden Art end dem, der før har vokset her. Naar han forhen var kommen forbi sine Jorder, havde de forekommet ham ganske som alle andre Jorder, hverken værre eller bedre: men nu var det noget ganske andet!

III.

Pakôm var nu tilfreds og alting gik godt, naar man undtager, at Naboens Kvæg tit gjorde ham Skade i Mark og Eng. Han foreholdt Vedkommende det i al Venskabelighed; men det hjalp ikke noget. I Begyndelsen bar han over med det og nøjedes med at jage Kvæget ud, da han nødig vilde søge Rettergang; men tilsidst blev det ham dog for broget, saa han indgav en Klage i Sogneraadet over det. Skjøndt han meget godt vidste, at Grunden til denne Uorden skrev sig fra Mangel paa Plads, da Bønderne jo ikke med Vilje jog Kvæget ind paa hans Marker, saa tænkte han dog, at

man heller ikke kunde blive ved med at lade det gaa paa den Maade, til de havde faaet fordærvet ham alt hans Korn og Græs, ligesom han ogsaa mente, at en lille Lære aldrig kunde skade.

Bønderne viste sig dog ikke meget villige til at tage efter Læren, og da et Par af Pakôms Naboer vare blevne straffede i Følge hans Klager, begyndte saa vel de som alle de andre at bære Nag til ham og kunde nu undertiden med Forsæt jage Kvæget ind paa hans Marker. En Nat havde der endogsaa været nogen inde i Skoven hos ham og fældet en halv Snes Lindetræer. Nej, det var dog for galt, tænkte han. Hvis han blot kunde udfinde, hvem der havde gjort det, saa skulde den Kæltring nok faa Løn som forskyldt. Efter at have tænkt længe frem og tilbage, blev han enig med sig selv om, at den skyldige ikke kunde være nogen anden end Semjôn og gik hen i dennes Gaard for at se, om han ikke kunde finde Beviser for sin Mistanke. Han fandt imidlertid ikke noget, og det eneste han opnaaede var, at han og Semjôn skældte hinanden Huden fuld. Det bestyrkede kun Pakôm endnu mere i hans Mistanke, saa han indgav en Klage over Semjôn. Parterne kom for Retten; men Semjôn blev frikendt, da der ingen Beviser forelaa imod ham. Hvad Pakôm ikke havde været vred før, saa blev han det nu. Det gik saa vidt, at han lagde sig ud baade med Landsbyens ældste og alle de Edsvorne. „I holder jo med Tyven,“

sagde han; „hvis I selv levede som I skulde, vilde I ikke frikjende Tyve.“ Der var snart ikke en Bonde i Omegnen, som Pakôm jo ikke havde noget udestaaende med, og man begyndte endogsaa at true ham med den røde Hane. Skjøndt Pakôm nu, hvad Gaarden angik, havde Plads nok til at røre sig, følte han sig dog i alle Henseender mere indskrænket end nogen Sinde før.

Paa den Tid rygtedes det just, at Bønderne i et af Nabosognene havde forladt Hus og Hjem og vare udvandrede for at opsøge nye Steder, hvor de kunde nedsætte sig. Ved at høre dette tænkte Pakôm: „Selv har jeg ingen Grund til at tage herfra; men hvis nogen af de andre fik Lyst til det, vilde her blive bedre Plads. Jeg kunde saa overtage deres Jorder og udvide Driften. Det vilde være bedst for alle Parter. Som det nu er, gaar blot den ene og er i Vejen for den anden.“

En Aften, da Pakôm sad hjemme paa Gaarden, kom der en fremmed Bonde og bad om Nattely. Da han var bleven lukket ind og havde faaet noget at spise, kom man i Snak sammen. Pakôm spurgte, hvor han var fra. Bonden svarede, at han havde været paa Arbejde Syd paa nede ved Volga og fortalte i Samtalens Løb, hvorledes mange af Bønderne fra hans Hjemstavn havde nedsat sig dér. De havde ladet sig indskrive i Sognet, og hver af Familierne havde faaet 10 Desjätiner Land pr.

Sjæl*). „Der skulde I se Jord!“ sagde Bonden. Rugen, som man saaede det første Aar, voksede op saa høj, at en Hest kunde blive borte i den, og saa tæt, at blot man gjorde et Slag med Leen, havde man nok til et helt Neg. Der var én med, der var saa fattig, da han kom, at han ikke havde andet end de bare Hænder at begynde med; nu er han saa velstaaende, at han holder seks Heste og to Køer.“

Det var noget for Pakôm! „Hvorfor skal man gaa her og plage sig i smaa Forhold, naar man kan have det saa godt,“ tænkte han. „Jeg sælger min Gaard og tager der ned. Der bygger jeg mig saa en ny Gaard og indretter alting fra nyt af. Her gaar man bare og gnider sig op ad hinanden og har ikke andet end Ulykke og Fortræd.“

Først vilde han dog selv tage hen og skaffe sig nærmere Underretning om Forholdene, og saa snart han blot i Løbet af Sommeren kunde slippe fra Gaarden, tog han afsted. Stedet, som Bonden havde omtalt, laa 400 Verst fra Samâra. Pakôm gik ombord paa en af Dampbaadene, der sejlede paa Volga'en, og da han havde naaet Samâra, gik han Resten af Vejen til Fods. Han naaede Stedet. Alt forholdt sig fuldkommen rigtigt. Her var Plads

*) Pr. Sjæl, d. v. s. for hver af Familiens Medlemmer saaledes at en Familie, der t. Eks. bestod af Mand, Kone og tre Børn, fik 50 Desjætiner, hvoraf den saa svarede en vis bestemt Afgift. O. A.

nok. Hver af Familierne havde ti Desjätiner Land pr. Sjæl, og der var ingen Vanskeligheder for at blive optagen i Samfundet, tværtimod. Havde man Penge til overs, kunde man godt, foruden den Jord, der blev udvist, som éns Part, endnu købe Jord i evig Arv og Eje for tre Rubler Desjätinen, lige saa meget man vilde og det af aller første Sort!

Da Pakôm paa denne Maade havde erfaret hvad han vilde, rejste han hjem igjen til sin Gaard, hvor han ankom hen paa Efteraaret. I Løbet af dette og Vinteren solgte han alt, hvad han havde, hvorved han tjente godt paa Jorden, og lige saa snart Foraaret kom, meldte han sig ud af Sognet og rejste med hele Familien til det ny Opholdssted, som han havde udsøgt sig.

IV.

Straks efter Ankomsten gjorde han Bekjendtskab med den ældste i Landsbyen og ved Hjælp af god Beværtning fik han snart sine Papirer i Orden. Familien bestod af fem Sjæle, saa han fik 50 Desjätiner Land for sin Part foruden Plads til at græsse sit Kvæg. Det var tre Gange saa meget, som man fik dør, hvor han kom fra. Jorden var frugtbar, og der var fuldt op af Foder til Kvæget, saa man kunde holde lige saa mange Kreaturer det skulde være. Alt i alt kunde man her have det ti Gange bedre end man før havde havt det.

I Begyndelsen, medens Pakôm endnu var beskjæftiget med at bygge og indrette sin Bedrift, var han meget tilfreds med sit ny Opholdssted; men efterhaanden som han levede sig ind i Forholdene, fandt han dem dog ogsaa smaa og indskrænkede her. Det første Aar havde han saa godt Held med Hveden, at han fik Lyst til ogsaa at saa' Hvede næste Aar; men dertil havde han ikke Jord nok. Der paa Stedet brugte man at saa' Hvede paa Brakjord eller paa Marker, som vare tilvoksede med Gyvel. Et Aar saaede man og et Aar eller to lod man Jorden ligge brak til den igjen blev bevokset med Gyvel. Den Slags Jord var der altid Lysthavende til, saa alle kunde ikke blive tilfredsstillede, hvad der stadig gav Anledning til Strid. De mere velstaaende vilde selv saa' og kun Fattigfolk maatte afgive Jorderne til Kjøbmændene for at kunne betale Skatter. Pakôm, som ikke kunde styre sin Lyst til at saa' Hvede, havde ingen anden Udvej end at tage ind til Kjøbmanden i Byen og forpagte et Stykke Jord. Hveden lykkedes; men Jordlodden laa saa langt fra Landsbyen, at man havde hele femten Verst at kjøre før man naaede derud.

Saaledes gik der tre Aar, hvori Pakôm stadig vedblev at forpagte nye Jordlodder for at saa' Hvede, og da det var gode Aar, tjente han ikke saa lidt og kunde allerede begynde at lægge Penge op. Det kjedede ham dog hvert Aar at skulle have al den Ulejlighed med at skaffe Jord, lige som der

ogsaa var altfor mange om Budet paa de gode Jordlodder der fandtes, og paa det tredje Aar forpagtede han derfor sammen med en Kjøbmand en af Græsgangene udenfor Landsbyen. Han havde allerede faaet pløjet, da nogle af Bønderne, som ikke havde givet deres Samtykke hertil, lagde Sag an imod ham og Kjøbmanden. Overenskomsten blev erklæret for ugyldig og Pakôm havde saaledes kun spildt sit Arbejde. „Hvis man havde sin egen Jord“, tænkte han, „behøvede man ikke at gaa og være forlegen for hvor man skulde saa' og have alle de Ubehageligheder oven i Kjøbet.“

Pakôm bestræbte sig nu for at erfare, hvor der var Jord at faa tilkjøbs i evig Arv og Eje. Han fik opspurgt en Bonde, hvem det var gaaet til Agters for og som sad inde med 500 Desjätiner Land, som han vilde sælge for Spotpris. Pakôm gav sig til at handle med ham om Jorden og efter megen Snakken frem og tilbage blev Prisen fastslaaet til 1500 Rubler, hvoraf Halvdelen skulde betales straks og Resten gaa paa Afdrag. Der gik nogen Tid, og Pakôm havde allerede besluttet sig til at afgjøre Sagen, da han en Dag fik Besøg af en Kjøbmand, der tog ind til ham paa Gjennemrejse for at fodre sine Heste. Mens man sad og drak Te kom man i Snak sammen. Kjøbmanden fortalte, at han havde været nede i den bashkiriske Steppe, hvor han havde købt fem tusind Desjätiner Land, som ialt kun havde kostet ham tusind

Rubler. Pakôm udspurgte Kjøbmanden om de nærmere Omstændigheder; denne gav ham alle de Oplysninger han kunde ønske og sagde tilsidst:

— Jeg sørgede blot for at gjøre de ældste tilpas. Jeg havde taget for hundrede Rubler Slaa-broker og Tæpper med, som jeg delte ud imellem dem; desuden havde jeg en Kasse Te og Vin, hvormed jeg trakterede dem, som vilde drikke, og paa den Maade fik jeg Jorden for 20 Kopek Desjætinen. Stedet ligger langs med en Flod og hele Steppen er overgroet med Gyvel.

Kjøbmanden viste Pakôm Kjøbekontrakten.

— Disse Bashkirer, vedblev han, har saa fuldt op af Jord, at man kan gaa et helt Aar inden man faar gaaet rundt om deres Enemærker. Hvad Forstanden angaar er de nogle rene Faar, saa man kan have Jorden for næsten slet ingen Ting.

„Hvorfor skulde jeg saa give mine tusind Rubler ud for fem hundrede Desjætiner og oven i Kjøbet skaffe mig Gæld paa Halsen, naar jeg for tusind Rubler kan faa saadan en Rigdom,“ tænkte Pakôm. Han udspurgte nu Kjøbmanden nærmere om Vejen og lige saa snart denne var tagen bort, begyndte han at træffe Forberedelser til Rejsen.

V.

Efter at have overladt Konen at sørge for Huset, medens han var borte, tog Pakôm afsted

ledsaget af sin Karl. I den første By, som de kom til, købte Pakôm baade Te og Vin og hvad Kjøbmanden ellers havde raadet ham til at forsyne sig med. Efter at have rejst en hel Uge ankom de endelig paa den syvende Dag til Nomadelandet, hvor Bashkirerne boede. Alt forholdt sig som Kjøbmanden havde sagt. Stedet laa ved en Flod og Folkene boede i Filttelte, hvormed Steppen var helt oversaaet. Agerbrug kjendte man ikke noget til her, lige som man heller ikke spiste Brød. Kvæg og Heste gik flokkevis om i Steppen. Føllene stode fastbundne ved Teltene og to Gange om Dagen bleve Mødrene jagne hen til dem for at malkes. Af Hoppemælken lave Konerne Kumys og Ost, medens Mændene ikke bestille andet end at drikke Kumys og Te, spise Bedekjød og spille paa Rørfløjte. De havde alle sammen et velnæret og fornøjet Udseende, vare yderst uvidende, men venlige og godmodige i Omgang.

Pakôm havde aldrig saa snart vist sig iblandt dem, før de i massevis strømmede ud af deres Telte og stimlede sammen om ham. Ved Hjælp af en Tolk, som fandtes iblandt dem, fik Pakôm meddelt dem, at han var kommen for at købe Jord. Det vakte stor Glæde imellem Bashkirerne. Et Par af de nærmest staaende flk i en Fart Pakôm under Armen og førte ham ind i et stort og vel udstyret Telt, hvor man indrettede ham et Sæde af Tæpper og bløde Puder, medens man selv tog

Plads i en Kreds rundt om og gav sig til at beværte ham med Te og Kumys. Senere, da der var bleven slagtet og stegt et Faar, opvartede man ham ligeledes med Bedekjød. Pakôm fik nu sine Foræringer ud af Rejsevognen og fordelte dem imellem Bashkierne, som bleve overmaade glade; først pludrede de længe sammen, hvorpaa de gav Tolken Ordre til at tale for dem.

— De vil have at jeg skal sige Dig, sagde Tolken: — at de er kommen til at holde af Dig, og at vi har for Skik her, at vise vore Gæster al mulig Opmærksomhed og gjengælde Gaver med Gaver. Du har givet os Gaver. Sig nu, hvad vi har, som Du synes om, at vi ogsaa kan give Dig noget til Gjengæld.

— Der er ikke noget jeg synes saa godt om hos jer som Jorden, sagde Pakôm: — Hos os er det knebent med Jord, og den vi har er udtømt og duer ikke noget. Men I har fndt op af Jord og god Jord. Jeg har aldrig set saadan Jord i mine Dage.

Tolken meddelte Pakôms Svar til Bashkierne, som nu igjen begyndte at snakke syv lange og syv brede mellem hinanden, uden at Pakôm forstod noget af det alt sammen. Han saa' kun, at de var meget lystige og lo, medens de skreg i Munden paa hverandre. Endelig kom de til Ro og vendte sig om imod Pakôm, idet de lod Tolken føre Ordet.

— De beder mig om at sige Dig, sagde han:

— at de for alt, hvad Du har bragt dem, med Glæde giver Dig lige saa megen Jord, som Du ønsker. Hvad for et Stykke Du peger paa — er dit.

Bashkierne fik igjen Munden paa Gang og det lod som de blev uenige. Pakôm spurgte Tolken, hvad de var uenige om, og denne svarede:

— Der er nogle af dem, som paastaar, at man ikke kan afgjøre det med Jorden uden først at høre hvad den ældste siger; andre mener derimod, at man ogsaa meget godt kan afgjøre det uden ham.

VI.

Bashkierne vedbleve endnu længe at snakke frem og tilbage uden at kunne blive enige, da der pludselig kom en Mand ind i Teltet med en stor Ræveskindshue paa Hovedet.

— Her er den ældste selv, sagde Tolken til Pakôm.

Pakôm fik straks den bedste Slaabrok frem, som han havde medbragt, og overrakte den til den ældste tillige med fem Pund Te. Denne modtog Gaven og havde aldrig saa snart taget Plads forrest i Kredsen, før Bashkierne begyndte at foresnakke ham en hel Del. Efter at have hørt lidt paa dem, gjorde han et Kast med Hovedet til Tegn paa at de skulde tie stille og henvendte sig nu til Pakôm med følgende Ord paa russisk:

— Ja, siger han, den Sag kan nok komme i Orden. Du kan tage lige saa meget Jord Du vil. Her er Jord nok.

„Hvorledes kan jeg tage lige saa meget jeg vil?“ tænker Pakôm. „Det maa dog sikres én paa en eller anden Maade, at man kan vide at man har det. Ellers siger de: det er dit og tager det siden fra dig igjen.“

— I skal ret have Tak for jeres gode Tilbud, siger han: — Her er saa vist Jord nok, og jeg behøver ikke saa meget. Jeg vilde bare gjerne vide, hvad jeg faar. Hvordan vi end bærer os ad, saa skulde Jorden, som jeg faar, dog helst opmaales og sikres mig paa en eller anden Maade. Vorherre raader jo for Liv og Død. I er nu saadan gode Mennesker og giver mig Jorden; men ingen kan vide, om jeres Børn ikke maaske engang kan komme paa andre Tanker og tage den fra mig igjen.

— Du har Ret i hvad Du dér siger, sagde den ældste: — men man skal ogsaa nok sikre Dig at Jorden bliver Din.

— Jeg har hørt, at her har været en Kjøbmand hos jer, vedblev Pakôm: — han fik ogsaa Jord til Givende af jer, men det blev afgjort skriftligt, og jeg vilde gjerne have, I skulde gjøre det samme med mig.

— Det kan man altsammen indrette, svarede den ældste, som fuldkommen havde forstaaet ham: — Vi har selv en Skriver, som nok skal bringe

Sagen paa Papiret, og siden tager vi til Byen og vedlægger alle de nødvendige Segl.

— Hvad er saa Prisen? siger Pakôm.

— Vi har kun én Pris: tusend Rubler for en Dag.

— En Dag? Hvad er det for et Maal? siger Pakôm: — Hvor mange Desjätiner gaar der paa en Dag?

— Det forstaar vi ikke at regne ud, siger den ældste: — Vi sælger dagvis: al den Jord Du kan gaa rundt paa en Dag — den er din, og Prisen for en Dag er tusend Rubler.

— Men det bliver jo en farlig Hoben Jord, som man kan gaa rundt paa en Dag! udbrød Pakôm forundret.

Den ældste lo.

— Det er dit altsammen! siger han: — kun paa den Betingelse, at hvis Du ikke inden Dagen er omme naaer tilbage til det Sted, Du gik ud fra, har Du mistet dine Penge.

— Men hvordan skal man saa siden kunne se, hvor jeg har gaaet? spørger Pakôm.

— Først følges vi ad ud i Steppen til Du har fundet et Sted, som Du synes om. Der bliver vi saa staaende, mens Du gaar rundt i en Kreds. Du kan tage en Spade med Dig; hvor Du vil sætte et Mærke, graver Du et lille Hul og lægger Græstørv uden om. Siden kan vi kjøre efter med en Plov og trække en Fure fra det ene Hul til det andet. Du

maa gjøre Kredsen lige saa stor som Du vil, naar Du blot inden Solen gaar ned kommer tilbage til det Sted, som Du gik ud fra. Alt, hvad der ligger inden for Kredsen, er dit.

Pakôm var nu rigtig glad. Han og Bashkirerne sade endnu længe og passiarede, medens de drak Kumys og spiste Bedekjød. Siden kom der Te, og det var allerede begyndt at blive mørkt, da man redte Pakôm et blødt Leje til Natten og skiltes ad med det Løfte, at samles rigtig tidlig næste Morgen, saa man kunde være paa Stedet inden Solen endnu var staaet op.

VII.

Pakôm lagde sig paa det bløde Leje, man havde indrettet til ham; men han kunde ikke falde i Søvn. Han tænkte bestandig paa Jorden: „Det kan nok være, jeg skal hugge mig et ordentlig Stykke! Jeg kan gjøre en Kreds paa mindst femti Verst paa en Dag, især med de lange Dage, vi har nu. Femti Verst Jord — det har noget at sige! Jeg udsøger mig et rigtig godt Stykke, som jeg dyrker selv; Resten sælger jeg eller lejer ud til Bønder. Jeg antager et Par Karle og pløjer et halvt hundrede Desjätiner op. Kvæget kan saa for Resten spadsere om, hvor det lyster. Der bliver Plads nok.“

Pakôm sov ikke hele Natten. Først henimod

Daggry faldt han lidt i Blund; men han var aldrig saa snart falden i Blund, før han begyndte at drømme. I Drømme ser han, hvorledes han endnu stadig ligger i det samme Telt, hvori han gik til Sengs Aftenen i Forvejen, og hører en underlig klukkende Latter uden for. Han faar Lyst til at se, hvem det er der ler, staar op, og da han er kommen hen i Døren paa Teltet, ser han den samme Bashkirer-Ældste, som han talte med igaar, sidde lige uden for og holde sig paa Maven, mens han ler saa han er nærvædet at revne. Han gaar hen til ham og spørger ham: „Hvad ler Du ad?“ Men saa er det ikke Bashkireren han ser, men Kjøbmanden, der nylig tog ind til ham og fortalte om Jorden. Lige som han skal til at spørge ham: „Naar er Du kommen her?“ saa er det igjen heller ikke Kjøbmanden, men den fremmede Bonde, der i sin Tid overnattede hos ham. Et Øjeblik efter forekommer det Pakôm, at det heller ikke er den fremmede Bonde, men Fanden selv med Hestefod og Horn i Panden, der sidder og ler, og foran ham ligger der en Mand i Skjorteærmer og Underbenklæder med bare Fødder. Pakôm bøjer sig ned over Manden for at tage ham nærmere i Øjesyn, og saa ser han, at Manden er død og at det er ham selv, som ligger der. Han blev saa forfærdet, at han vaagnede i det samme. „Hvad man dog kan se i Drømme!“ tænkte han. I det samme vender han sig om og ser ud igjennem den aabne

Dør paa Teltet. Det var allerede begyndt at blive lyst. „Man maa vække Folkene; det er paa Tiden at komme afsted“, tænkte han, idet han sprang op og trak i Klæderne. Efter at have vækket sin Kusk, der laa og sov i Vognen, og befale ham at spænde for, gik han om og kaldte paa Bashkirerne. „Det er paa Tiden,“ siger han, „at vi kommer ud og maaler op.“ Bashkirerne indfandt sig snart efter i Teltet tillige med den ældste og nu gik det paa ny løs med at drikke Kumys. Man vilde ogsaa have opvartet Pakôm med Te, men han havde ikke Lyst til at vente. „Hvis vi skal afsted,“ sagde han, „saa lad os komme afsted. Det er paa høje Tid.“

VIII.

Det varede ikke længe før alle Bashkirerne vare forsamlede og afsted gik det til Hest og til Vogns ud i Steppen. Pakôm fulgte efter i sin Rejsevogn med Kusken. Stedet, som man styrede hen imod, laa paa en lille Høj — Schikân, som Bashkirerne kalde det paa deres Maal — og man havde aldrig saa snart naaet den, før Morgenrøden allerede begyndte at vise sig i Horisonten. Man kom i en Fart ned ad Hestene og ud af Vognene og samledes i en Klynge paa Højen. Her traadte den ældste hen til Pakôm og sagde, idet han viste med Haanden ud over Steppen:

— Alt, hvad Du ser her saa langt Øjet rækker,

er vort. Vælg nu selv, hvad for et Stykke Du vil have.

Pakôm var nær ved at se sig Øjnene ud af Hovedet paa al den dejlige Jord, som laa foran ham. Overalt, hvor han saa', den fineste Muldjord, saa jævn som et Stuegulv og helt bevokset med Gyvel; hvis der af og til forekom en Dal, var den fuld af det saftigste Græs, der gik én til midt op paa Livet.

Den ældste tog sin Ræveskindshue af og sagde, idet han lagde den foran sig paa Jorden:

— Se, det er vort Mærke. Herfra skal Du gaa ud, og hertil skal Du igjen vende tilbage. Alt, hvad der ligger indenfor den Kreds, Du kan gjøre imens, er dit.

Pakôm tog Pengene frem og lagde dem paa Huen. Derpaa skilte han sig ved sin Kappe og snørede Bæltet fastere sammen om Livet. Efter at han endnu havde stukket Brødposen ind paa Brystet, bundet Vandflasken fast ved Bæltet og trukket Støvleskafterne op, tog han Spaden fra Kusken og lavede sig til at gaa. Han vidste kun ikke, hvilken Retning han skulde tage. Det var svært at bestemme sig; der var godt overalt hvor man saa'. „Det er lige meget, hvad Vej jeg gaar,“ tænkte han, „lad mig gaa dér hen, hvor Solen staar op.“ Han stillede sig med Ansigtet imod Øst og gav sig til at røre Lemmerne, medens han ventede paa at Solen skulde vise sig over Horisonten. „Man skal

ikke spille Tiden," tænkte han, „og det er desuden lettere at gaa i Morgenkølingen.“ Aldrig saa snart var Solen brudt frem, før Pakôm tog Spaden paa Nakken og gik ud i Steppen.

I Begyndelsen gik han kun smaat til, og da han havde tilbagelagt hen imod en Verst, stansede han, gravede et lille Hul og lagde Græstørvene i Bunke, for at de bedre kunde falde i Øjnene. Saa gik han videre. Efterhaanden som han kom i Gang, tog han større Skridt, og da han endnu havde gaaet et godt Stykke, stansede han igjen og gravede et nyt Hul.

Han saa' sig tilbage. Højen laa klart oplyst af Solen, og Pakôm kunde endnu baade skjelne Folkene, der stode oppe paa den, og de glinsende Hjulskinner paa Vognene, som holdt neden for. Efter de Beregninger, han gjorde, maatte han have gaaet hen ved fem Verst. Han var begyndt at blive varm, tog Jakken af, kastede den over Skuldren og gik videre. Heden tog til; han saa' op paa Solen; det var allerede Frokosttid.

„Nu fik vi besørget den Tur," tænkte Pakôm, „men der er fire af dem i Døgnet; det er for tidlig endnu at dreje af til Siden, lad mig lige saa godt faa Støvlerne af med det samme.“ Han satte sig, tog Støvlerne af, hængte dem fast ved Bæltet og gik videre. Han havde nu betydelig lettere ved at gaa. „Jeg gaar endnu en fem Verst," tænkte han, „saa drejer jeg af til Venstre. Saadan Jord

har jeg sjelden set. Det vilde være Synd ikke at tage det Stykke med.“ Men jo længere han gik, desto bedre blev Jorden, og han vedblev stadig at gaa lige frem. Da han igjen stansede for at se sig om, var Højen næppe til at øjne; Folkene, som stode paa den, vare ikke større end Myrer, og neden for kunde man lige skimte noget, der glinsede i Sollyset.

„Nu har jeg taget nok ad den Kant,“ tænkte Pakôm, „det er paa Tiden at jeg drejer af. Jeg er ogsaa helt gjennemsvedt; jeg maa have noget at drikke.“ Han stansede og gravede et nyt Hul, som var betydelig større end de foregaaende. Da han havde lagt Græstørverne i Bunke om det, løste han Flasken af Bæltet og stillede sin Tørst, hvorpaa han drejede brat af til Venstre. Han gik og gik. Strækningen, som han passerede, var bevokset med højt Græs, og Heden tog mere og mere til. Pakôm begyndte at blive træt. Han saa' op mod Solen: det var just lige i Middagsstunden. „Saa er det paa Tiden at hvile sig lidt“, tænkte han og satte sig. Han spiste lidt Brød og drak Vand til; men han lagde sig ikke. „Hvis man lagde sig, kunde man gjerne falde i Søvn med det samme,“ tænkte han. Efter at have siddet lidt, rejste han sig op og gik videre. I Begyndelsen faldt det ham lettere at gaa, da Maaltidet havde hjulpet paa Kræfterne; men Heden tog mere og mere til, lige som ogsaa Søvnens begyndte at tynde paa ham;

ikke desto mindre vedblev han dog at gaa, medens han tænkte: „Man holder nok det Par Timer ud, og saa har man jo hele Livet for sig til at udhvile og have det godt i.“

Som et Hus altid har fire Vægge, saaledes mente ogsaa Pakôm, at hans tilkommende Jordlod ligeledes skulde have fire Sider. To af dem havde han nu sikret sig, og da det var et forsvarligt Stykke, tænkte han allerede saa smaat paa igjen at dreje af til venstre, da der pludselig viste sig en dejlig Eng for ham fuld af yppigt Græs. Det gjorde ham ondt ikke at tage den med. „Den maa kunne give udmærket Hør“ tænkte han og vedblev endnu at gaa lige ud til det Sted, hvor Engen hørte op. Her gravede han et Hul og mærkede det andet Hjørne. Da han var færdig hermed, saa' han sig om efter Højen. Luften, som var bleven helt diset af Heden, havde lagt sig som et bølgende Taageslør over Steppen, og det var med Nød og neppe, at Pakôm kunde øjne Folkene paa Højen. „Jeg har nok taget lovlig meget ad den Kant“ tænkte Pakôm; „der er ikke andet for, end at jeg maa gjøre den tredje Linie lidt kortere.“ Han lagde nu Vejen om ad den tredje Side og begyndte at gaa raskere til. Solen viste allerede paa Middagen, og han havde ialt kun gaaet henved to Verst, siden han drejede af sidst. Der var endnu fulde femten Verst tilbage, inden han kunde naae Højen. „Nej“, tænkte han, „selv om det ogsaa

falder lidt trekantet ud, maa jeg dog heller skyde lige over mod Højen, at jeg ikke skal komme for sent. Man kan ogsaa faa for meget af det gode. Her er saa vist Jord nok for mig og mine.“ Med disse Ord stansede han og gravede et nyt Hul til Mærke, hvorpaa han lagde Vejen lige over mod Højen.

IX.

Pakôm gaar og gaar, idet han stadig vedbliver at styre lige mod Højen; men han er allerede træt, og det kniber svært med at holde ud. Han er helt gjennemblødt af Sved; Fødderne ere ophovnede óg forrevne, og han er nær ved at synke i Knæ. Han vilde gjerne hvile lidt, men det lader sig ikke gjøre, for saa naaer han ikke Højen, inden Solen gaar ned. Solen venter ikke; den synker stadig lavere og lavere. „Aa!“ sukker han, „blot jeg ikke har baaret mig galt ad og taget for meget! Hvis jeg nu ikke kommer i rette Tid?“ Snart ser han fremad mod Højen, snart ser han paa Solen: han har endnu langt tilbage, men Solen er ikke langt fra Jorden.

Pakôm vedbliver at gaa, og hvor svært det ogsaa falder ham, gaar han stadig mere og mere til. Efter at have gaaet et Stykke, ser han, at der endnu er langt tilbage og giver sig til at løbe. Han har kastet baade Jakken og Støvlerne og

Flasken og Huen og kun beholdt Spaden tilbage, som han støtter sig paa i Løbet. „Aa!“ sukker han igjen, „jeg har været for begjærlig og fordærvet det hele. Jeg naaer ikke derhen, inden Solen gaar ned. „Stakaandet, som han var, havde denne frygtelige Tanke nær taget Vejret rent fra ham. Han vedbliver at løbe. Skjorten og Underbenklæderne klæbe fast til Kroppen, der staar i én Sved; Munden er helt fortørret paa ham, Brystet arbejder som en Blæsebælg, Hjertet banker som en Hammer, og Benene ville knap lystre. Pakôm gruer ved Tanken om, at den voldsomme Anstrængelse maaske vil tage Livet af ham.

Han er bange for at dø, men han kan dog ikke stanse.

„Hvis man stanser nu, man har løbet saa langt, vil Folk jo kalde én for en Nar,“ tænker han og vedbliver at løbe. Der er nu heller ikke langt tilbage. Han hører allerede, hvorledes Bashkirerne skrige ham i Møde; deres Skrig sætter hans Blod i et endnu hæftigere Oprør, og han anspænder sine sidste Kræfter; men det er ogsaa paa Tiden. Solen, der allerede har nærmet sig Jorden, staar bag ved Taagen i Horisonten som en umaadelig stor og blodrød Kugle. Endnu en kort Stund — saa gaar den ned; men Maalet er nu heller ikke langt borte. Pakôm ser, hvorledes Folkene paa Højen vinke ad ham med Hænderne og skynde paa ham; han ser Ræveskindshuen, der ligger paa

Jorden, ser Pengene paa den; han ser den ældste, der sidder paa Højen med Hænderne foldede over Maven, og méd ét mindes han sin Drøm. „Ja,“ tænker han, „Jord har jeg faaet nok af, men vil Gud ogsaa forunde mig at nyde godt af den? Aa! jeg har gjort mig selv ulykkelig; jeg kommer for sent!“

Pakôm ser efter Solen. Den har allerede naaet Jorden og er i Færd med at gaa ned bag Horisonten. Pakôm samler de sidste Kræfter, han har, medens han lægger sig helt forover og næppe er i Stand til at flytte Benene hurtigt nok for ikke at falde. Endelig naaer han Højen; men lige som han staar ved Foden af den, bliver det pludselig mørkt rundt om ham. Han ser sig om: det var Solen, der gik ned. „Aa!“ stønnede han, „saa er al min Møje spildt!“ Han skulde lige til at stanse; men Bashkirerne vedblev at skrigе ned til ham, og i det samme huskede han, at det blot nedenfra forekom ham, at Solen var gaaet ned, medens man endnu maatte kunne se den oppe fra Højen. Han tog sig voldsomt sammen og løb alt hvad han kunde op ad Højen. Her var der lyst endnu. Han ser Huen for sig og bag ved Huen den ældste, der sidder og ler, mens han holder sig paa Maven. Pakôm mindes paa ny sin Drøm, Benene slaar sammen under ham, og med et højt Skrig falder han saa lang han er forover, idet han lige naaer at lægge Haanden paa Huen.

— Du er en brav Karl! raabte den ældste:
— Men Du er ogsaa bleven Herre over megen Jord.

Pakôms Kusk skyndte sig hen til sin Herre og vilde løfte ham op; men Blodet flød ham ud af Halsen; han var død.

Munden løb nu paa Bashkirerne; det gjorde dem ondt for ham. Kusken tog Spaden og gravede en Grav til Pakôm, saa lang han var fra Hovedet til Fodsaalerne dér, hvor han laa — lige tre Alen — og da det var gjort gravede han ham ned.

